24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

1941
ДЕКАБРЬ
24
ЮНКУН
303(6018) №

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Васкавлӑ заказсене — васкавлӑ хӑвӑртлӑхсем

Пирӗн геройла Хӗрлӗ Ҫар Мускав патӗнче чаплӑ ҫӗнтерӳ туни, нимӗҫсен вӑрӑ-хурахла захватчикӗсене пур фронтсенче те хӑватлӑн пыра-пыра ҫапса каялла хӑвалани пӗтӗм ӗҫсыннисене ҫӗнӗ вӑй кӳрет, ҫӗнӗ ҫитӗнӳсем тума хавхалантарать. Тӑшмана тататӑклӑнах ҫӗнтерес шанчӑка татах та ытларах ҫирӗплетет. Совет патриочӗсем фронта кирлӗ хӗҫпӑшалсемпе ытти материалсене пурне те вӑхӑтра, пысӑк пахалӑхпа туса хатӗрлес тӗлӗшпе хӑйсене шеллемесӗр, вӑхӑта шутламасӑр, кунӗн-ҫӗрӗн ӗҫлеҫҫӗ. Иртнӗ вӑхӑтра нимӗнпе те паларса тӑман рабочисем, паян ӗҫ фронтӗнче пысӑк ҫитӗнӳсем туса, малта пыракан ҫынсен ретне тӑраҫҫӗ. Вӗсем фронт заказӗсене пурнӑҫлас тӗлӗшпе цехран тухмасӑр икӗ-виҫӗ смена ӗҫлеҫҫӗ. Сменӑра нормӑсене темиҫе хут ирттерсе тултарса пыраҫҫӗ.

Ҫавӑн пек хастарлӑ ӗҫлекен ҫынсем пирӗн республикӑри предприятисенче сахал мар. Шӑмӑршӑри райпромкомбинат фронта кирлӗ япаласем тума заказ илнӗ. Ҫав заказа пурнӑҫланӑ чухне комбинатри стахановецсем лайӑх организациленсе ӗҫлерӗҫ. Слесарь Ефимов, тимӗрҫ Полянин тата ытти юлташсем сменӑри нормӑна 260-шер процент тултарса пычӗҫ.

Сӗнтӗр районӗнчи Ҫармӑскассинчи промартель фронт заказӗсене пысӑк ӑнӑҫлӑхпа пурнӑҫласа пырать. Стахановецсем Пурьев, Трофимов тата ытти юлташсем фронт заказне вӑхӑтра туса парас тесе цехран тухмасӑр ӗҫлеҫҫӗ. Вӗсем сменӑри нормӑна 200-шер процент тултарса пыраҫҫӗ.

Ҫавӑн пек хастарлӑ рабочисем, предприятисем фронт валли васкавлӑ заказ илсен, ӑна ҫар приказне кӗтсе илнӗ пек кӗтсе илеҫҫӗ. Вӗсем ҫавӑнтах пӗр сӑмахсӑр заказа пурнӑҫлама тытӑнаҫҫӗ. Сӗнтӗрвӑрринчи «Крестьянский кузнец» артельре ӗҫлекен стахановецсем Куданов, Логинов тата ытти юлташсем фронт заказне пурнӑҫланӑ чухне нормӑна 420—440-шер процент тултарса пынӑ, заказсене вӑхӑтра пурнӑҫланӑ. Канашри «Красный воин» артельри рабочисем те фронт заказне пурнӑҫлас ӗҫре кунне-ҫӗрне пӗлмесӗр тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Темӗнле йывӑр задани пулсан та, вӗсем, фронтри пек ӗҫлесе, ӑна вӑхӑтра пурнӑҫлаҫҫӗ. Артель коллективӗ ҫак кунсенче питех те кирлӗ заказа срокчен пурнӑҫларӗ, 1000 тенкӗ премие илме тивӗҫлӗ пулчӗ.

Анчах хӑшпӗр предприятисенчи руководительсемпе хозяйственниксем фронт заказӗсене пурнӑҫлас ӗҫре сӳрӗклӗх кӑтартаҫҫӗ. Вӗсем мирлӗ вӑхӑтри хӑвӑртлӑхсемпех мӗшӗлтетеҫҫӗ. Ишлейри «Ҫӗнӗ вӑй» артель тата Вӑрнарти артель фронта кирлӗ заказсене пурнӑҫлас ӗҫе ку тарана ҫитсе те йӗркеллӗн организацилемен.

Фронт заказӗсене пурнӑҫланӑ ҫӗрте юлса пыракан, мӗшӗлтетсе ӗҫлекен предприятисем пулмалла мар. Ҫакна кашни руководителӗн, кашни рабочин ӑнланса илес пулать. Коммунистсемпе комсомолецсен, фронтри пек ӗҫлесе, ыттисене пример кӑтартмалла. Фронт валли тумалли ҫӗнӗ ӗҫсене кӗске срокрах вӗренсе ҫитес пулать, пысӑк тухӑҫлӑхпа ӗҫлеме хӑнӑхас пулать. Предприятисенче, артельсенче фронт заказӗсене пурнӑҫа кӗртекен бригадӑсене пӗлсе, лайӑх организацилемелле. Ҫамрӑк рабочисене пысӑк опытлӑ рабочисемпе пӗрлештермелле. Бригадӑна ертсе пыма производство ӗҫне тӗплӗн пӗлекен, авторитетпа усӑ куракан ҫынсене хушмалла.

Ҫар заказӗсене вӑхӑтра пурнӑҫлас тӗлӗшпе парти организацисемпе вӗсен руководителӗсем производство руководителӗсем пекех ответлӑ пулса тӑраҫҫӗ. Ҫавӑнпа та парти комитечӗсен ларӑвӗсенче тата пуҫламӑш парторганизацисен пухӑвӗсенче предприятисем ҫар заказӗсене пурнӑҫласа пыни ҫинчен тӑтӑшах сӳтсе-явмалла. Васкавлӑ заказсене пурнӑҫлас ӗҫри ҫитменлӗхсене тупса сирсе ямалла, производствӑра ҫитӗнӳсем тума пур майсемпе те усӑ курмалла.

Пирӗн республикӑри чылай предприятисемпе артельсем ҫунасемпе йӗлтӗрсем туса хатӗрлес тӗлӗшпе ӗҫлеҫҫӗ. Ҫак ӗҫ халӗ уйрӑмах кирлӗ тата уйрӑмах васкавлӑ ӗҫ пулса тӑрать. Ҫунасемпе йӗлтӗрсем тума заказ илнӗ предприятисен халӗ нихӑҫанхи пек мар тӑрӑшса ӗҫлемелле, хӑйсен пӗтӗм пултарулӑхне тата вӑйне ӗҫе ямалла.

Аслӑ ҫулпуҫ Сталин юлташ «...пирӗн рабочисемпе служащисем, арҫынсем тата хӗрарӑмсем, предприятисенче ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлени кирлӗ...» тесе чӗнсе калани ӗҫсыннисене ҫӗнӗ ҫитӗнӳсем тума хавхалантарчӗ. Совет патриочӗсем, нимӗнле йывӑрлӑхсене те пӑхмасӑр, васкавлӑ заказсене пурнӑҫлас ӗҫре ҫине тӑрса ӗҫлеҫҫӗ. Ирсӗр тӑшмана ҫапса ҫӗмӗрме, хамӑрӑн чаплӑ Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс Ҫар Флотне мӗн кирлине пурне те вӑхӑтра туса пама тӑрӑшаҫҫӗ. Ӗҫсыннисен ҫак ҫӗкленӗвне малашне татах та вӑйлатса пымалла.

Совет Информаци Бюровӗнчен

Декабрӗн 22-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ

Декабрӗн 22-мӗшӗнче пирӗн войскӑсем противника хирӗҫ пур фронтсенче те ҫапӑҫнӑ. Хӗвеланӑҫ, Калинин, Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ тата Ленинград фрончӗсен чылай участокӗсенче пирӗн войскӑсем, противника хирӗҫ хаяррӑн ҫапӑҫса, малалла куҫса пынӑ тата халӑх пурӑнакан чылай пунктсене йышӑннӑ.

Декабрӗн 21-мӗшӗнче нимӗҫсен 4 самолетне пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Хӗвеланӑҫ фронтӗнче кӗрешекен пирӗн авиачасть икӗ кун хушшинчи ҫапӑҫусенче нимӗҫсен 10 танкне, войскӑсемпе грузсем турттарса пыракан 182 автомашинине, 13 полевой орудине прислугисемпе пӗрлех, зенитнӑй пулеметсен 6 точкине, боеприпассем турттарса пыракан 50 лавне ытла пӗтерсе тӑкнӑ тата противник пехотин пӗр полкне ҫити сапаласа янӑ.

* * *

Командир Галкин юлташӑн чаҫӗ Хӗвеланӑҫ фрончӗн участокӗсенчен пӗринче юлашки вӑхӑтра пулса иртнӗ ҫапӑҫусенче нимӗҫсенне 13 танк, 44 автомашина, 40 мотоцикл тата 25 пулемет тытса илнӗ.

* * *

Фронтӑн Ленинград участокӗнче кӗрешекен пирӗн пӗр часть пӗр кун хушшинчи хаяр ҫапӑҫусенче 1.064 нимӗҫе вӗлерсе пӗтернӗ тата 2 танк, 10 миномет, винтовкӑсем, автоматсем тата ытти ҫар пурлӑхӗсем нумай тытса илнӗ.

* * *

Кӑнтӑр-Хӗвеланӑҫ фрончӗн участокӗсенчен пӗринче кӗрешекен пирӗн чаҫсем пӗр кун хушшинчи ҫапӑҫусенче халӑх пурӑнакан 100 пункта ирӗке кӑларнӑ, тӑшманӑнне 200 автомашина тата ытти трофейӑсем нумай тытса илнӗ.

* * *

Калинин облаҫӗн нимӗҫсем оккупациленӗ районӗсенче кӗрешекен партизансен темиҫе отрячӗ пӗрлешсе фашистсем ҫине ӑнӑҫлӑн пыра-пыра тапӑннӑ. Совет войскисем пыра-пыра ҫапнипе каялла чакакан нимӗҫ войскисен ҫулӗ ҫине партизансем пулеметсем тата минометсем лартса тухнӑ. Ҫул ҫинче нимӗҫсен батальонӗ курӑнса кайсан, партизансем сасартӑк вӑйлӑн пеме пуҫланӑ. Фашистсем, паникӑна ӳксе, пур еннелле те тарма тытӑннӑ, партизансене организованно хирӗҫ тӑма пултарайман. Партизансем нимӗҫсен салтакӗсемпе офицерӗсене 223 ҫынна вӗлерсе пӗтернӗ. Г. юлташӑн отрядӗнчи партизансем каялла чакакан противник ҫине татти-сыпписӗр пыра-пыра тапӑнаҫҫӗ. Ҫав отрядри боецсем нумайӗшӗсем йӗлтӗрпе ҫӳреҫҫӗ. Нимӗҫсен чаҫӗсем чакакан ҫулсем патне вӑрманпа шӑвӑнса пырса, йӗлтӗрҫӗ-партизансем нимӗҫсем ҫине автоматсемпе пулеметсенчен переҫҫӗ. Ҫавӑн пек пыра-пыра тапӑннипе пула нимӗҫсен вуншар салтакӗсем пӗтеҫҫӗ. Декабрӗн 9-мӗшӗнче И. юлташӑн партизанла отрячӗ противникӑн обозне атакӑланӑ. Ҫав обоз нимӗҫсен салтакӗсемпе ҫар снаряженийӗ турттарса пыракан 70 ҫунаран тӑнӑ пулнӑ. Партизансем тӑшман ҫине пӗр вӑхӑтрах темиҫе енчен пырса тапӑннӑ, гитлеровецсем ҫине гранатӑсем вӑркӑнтарнӑ тата вӗсене автоматсемпе винтовкӑсенчен пере-пере вӗлернӗ. Нимӗҫсене пуҫӗпех пӗтессинчен ҫавӑнта ҫитсе ӗлкӗрнӗ нимӗҫ танкӗсен колонни ҫеҫ ҫӑлса хӑварнӑ. 100 фашиста ытла вӗлерсе пӗтерсе, партизансем вӑрмана кӗрсе пытаннӑ.

* * *

Нумаях пулмасть тыткӑна илнӗ нимӗҫсем Германи войскисен питех те пысӑк ҫухатӑвӗсем ҫинчен тата нимӗҫ салтакӗсен шухӑш-кӑмӑлӗсем малалла начарланса пыни ҫинчен каласа параҫҫӗ. 13-мӗш танковӑй дивизин 66-мӗш мотополкӗнчи 5-мӗш ротӑран тыткӑна лекнӗ Генрих Альхт ефрейтор ҫапла каласа парать: «Ростов ҫине наступлени тума пуҫланӑ чухне пирӗн дивизире 80 танк пулнӑ, халь вара 15 танк кӑна тӑрса юлнӑ. Ротӑсенче вӑтамран 50-шар салтак юлнӑ, 6-мӗш ротӑра вара 25 ҫын кӑна тӑрса юлнӑ». Нимӗҫсен 111-мӗш дивизийӗн 50-мӗш пехотнӑй полкӗнчи 1-мӗш ротӑран тыткӑна лекнӗ Артур Вальт салтак ҫапла каласа панӑ: «Гитлер Германин мӗнпур халӑхне пӗтерсе тӑкасшӑн. Манӑн ӗнтӗ икӗ тӑван фронтра пӗтрӗ. Виделе ялӗнче ҫар службине илнӗ 40 ҫынтан чӗррисем 20 ҫын кӑна тӑрса юлнӑ». Нимӗҫсен 5-мӗш танковӑй дивизийӗн 55-мӗш мотоциклетнӑй батальонӗнчи сапернӑй взводри Иоган Эльдьен салтак ҫапла пӗлтернӗ: «Пӗр уйӑх каярах пирӗн дивизире 280 танк пурччӗ, вӗсенчен 100—120 танкне вырӑссен артиллерийӗ ҫапса ҫӗмӗрнӗ е вӗсем минӑсем ҫине пырса тӑрӑнса сирпӗннӗ». Хӑвӑртрах киле таврӑнасчӗ—нимӗҫ салтакӗсен чылайӗшӗн пӗр ҫак ӗмӗт кӑна,—тенӗ малалла Эльдьен.

* * *

Арменири фабрикӑсемпе заводсенче производствӑллӑ ҫӗкленӳ кунран кун ӳссе пырать. Дзержинский ячӗпе тӑракан заводӑн коллективӗ хӑйӗн ҫулталӑкри производствӑллӑ заданине ӑнӑҫлӑн тултарнӑ та халӗ планран ирттерсе продукци кӑларать. Заводри рабочисен хисепӗнчен ҫурри ытла двухсотниксем. П. Мкартьян юлташ начальник пулса тӑракан цех ноябрьти плана 240 процент тултарнӑ. Мисак Конджоян юлташӑн бригади куллен кун заданине 250-шар процент тултарса пырать. Аллавердыри пӑхӑр шӑратакан заводӑн коллективӗ хӑйӗн обязательствисене чыслӑн пурнӑҫа кӗртнӗ. Сталинла Конституци кунӗ тӗлне завод пӑхӑр шӑратмалли ҫулталӑклӑх плана тултарнӑ, халӗ завод тӑван ҫӗршыва планран ирттерсе пӑхӑр парать. Рационализаторла сӗнӳсене анлӑн пурнӑҫа кӗртсе пыни С. М. Киров ячӗпе тӑракан комбината вуншар пин тенкӗ перекетлесе хӑварма май панӑ. Газоян тимӗрҫ, хӑй тунӑ приспособленисемпе усӑ курса, сменӑра нормӑпа палӑртнӑ 300 деталь вырӑнне 1.200 деталь туса кӑларать. Стахановец-вальцовщик Л. Акатьян, хӑйӗн сложнӑй аппарачӗпе ӗҫлесе, кашни сменӑра 3-шер норма тултарса пырать.

Декабрӗн 23-мӗшӗнчи ирхи пӗлтерӳ

Декабрӗн 23-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле пирӗн войскӑсем противника хирӗҫ пур фронтсенче те ҫапӑҫнӑ.

* * *

Хӗвеланӑҫ фронтӗнчи участоксенчен пӗринче кӗрешекен Петухов командирӑн подразделенийӗ, К. ялӗ ҫине ҫӗрле ӑнӑҫлӑн тапӑнса, нимӗҫ салтакӗсемпе офицерӗсене 200 ҫынна ытла вӗлерсе пӗтернӗ. Ҫапӑҫу хирӗнче противник 2 танк, боеприпассемпе тумтирсем тиенӗ 69 автомашина, 98 мотоцикл, 2 оруди, 55 пулемет тата 3 радиостанци пӑрахса хӑварнӑ. Паникӑна кӗрсе ӳксе тарнӑ нимӗҫсем 300 винтовка пӑрахса хӑварнӑ.

* * *

90 боецран тӑракан пирӗн отряд нимӗҫсен 512-мӗш пехотнӑй полкӗн 3-мӗш батальонне ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Противник паникӑна кӗрсе ӳксе тарнӑ, икӗ оруди, 4 миномет, 11 ручной пулемет, 7 кухня пӑрахса хӑварнӑ. Нимӗҫсен салтакӗсемпе офицерӗсене 92 ҫынна вӗлернӗ. 29 нимӗҫе тыткӑна илнӗ.

* * *

П. ялӗшӗн пынӑ ҫапӑҫура красноармеец Крехтин юлташ, гранатӑсем пӑрахса, тӑшманӑн 4 станковӑй пулеметне вӗсен расчечӗсемпе пӗрлех пӗтерсе тӑкнӑ, штыкпа чиксе нимӗҫсен 6 салтакне вӗлернӗ.

* * *

Орел облаҫӗнчи партизансем нимӗҫсен фашистла захватчикӗсене пӗр шеллемесӗр пӗтерсе пыраҫҫӗ. К. юлташӑн отрядӗнчи боецсем ҫак кунсенче чугунҫул станцийӗ ҫине тапӑннӑ, унта нимӗҫсем самолетсемпе танксене юсамашкӑн тыла яма хатӗрленӗ пулнӑ. Партизансем чугунҫул линине сӳтсе тата ҫӗмӗрсе тӑкнӑ та кайма хатӗр тӑракан составсен ҫулне пӳлсе лартнӑ. Станцӑри охрана кӗтмен ҫӗртен пырса кӗрсе, советӑн мухтавлӑ патриочӗсем фашистсене вӗлерсе пӗтернӗ, чугунҫул ҫинчи икӗ состава вут тивертсе янӑ. Нумай танксене тата 7 самолета ҫунтарса янӑ.

В. юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячӗ нимӗҫсен боеприпассем тиенӗ эшелонӗ каҫса пынӑ вӑхӑтра чугунҫул ҫинчи кӗпере взрыв туса сирпӗтсе янӑ. Катастрофа вӑхӑтӗнче снарядсем тиенӗ 10 вагона пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Мариупольри металлурги заводӗнчи рабочи С. Литвиненко, нимӗҫсем тытса илнӗ территорирен тарса тухнӑскер, гитлерла ҫынҫиенсен тӗлӗнмелле тискер ӗҫӗсем ҫинчен каласа панӑ. «Ноябрӗн вӗҫӗнче, тенӗ Литвиненко юлташ,—нимӗҫсем Мариуполь хулинчи кварталсен представителӗсене пухрӗҫ те вӗсене ультиматум пачӗҫ: халӑх аллинчи пӗтӗм ылттӑна, ӑшӑ тумтирсене тата продовольствие пӗтӗмпех каҫчен штаба илсе пыма хушрӗҫ. Вилесрен хӑраса хулара пурӑнакансем хӑйсен юлашки тумтирӗсене, юлашки ҫӑкӑр татӑкӗсене нимӗҫ вӑрӑ-хурахӗсене пыра-пыра пачӗҫ, бандитсем ҫакӑнпа лӑпланӗҫ, тесе шутларӗҫ. Япаласене пухнӑ хыҫҫӑн нимӗҫ салтакӗсем кварталсене ҫавӑрса илчӗҫ те вӗсен куҫӗ тӗлне пулакан ҫынсене пурне те арестлеме тытӑнчӗҫ. Хулара кӑшкӑрашни тата йӑйкӑшни илтӗнме пуҫларӗ. 3000 ҫынна, вӑл шутрах стариксене те, хӗрарӑмсемпе ачасене те, автоматчиксем сыхласа пынипе тата пулеметсемпе хӑратса хула тулашне илсе тухса кайрӗҫ. Арестленӗ ҫынсене гестаповецсем шӑтӑксем чавма хушрӗҫ, унтан вара ҫиелти тумтирсене хывтарчӗҫ, ҫакӑн хыҫҫӑн унти ҫынсене пурне те урса кайнӑ бандитсем пулеметсемпе автоматсенчен персе вӗлерчӗҫ».

* * *

Льежри (Бельгия) чылай предприятисенче фашистсем туса хунӑ тӳсме ҫук йывӑр условисене хирӗҫ протестлесе забастовкӑсем пулса иртнӗ. Туса кӑларакан продукци хисепӗ ҫар предприятисенче нумайӗшӗнче 20—30 процент чакнӑ. Льежран инҫех мар вырӑнта декабрь уйӑхӗн варринче Германи ҫарӗ валли туса хатӗрленӗ продукцин пысӑк складне Бельги патриочӗсем ҫунтарса янӑ. Пушар тухнипе Германин 5 миллион марки чухлӗ тӑкак пулнӑ.

Хӗрлӗ Ҫарӑн боецӗсемпе командирӗсен тата политработникӗсен группине наградӑлани

Ленинград фрончӗн Военнӑй Совечӗ Хӗрлӗ Ҫарӑн боецӗсемпе командирӗсен тата политработникӗсен группине наградӑланӑ.

ЛЕНИН орденӗпе — 7 ҫынна,
ХӖРЛӖ ЯЛАВ орденӗпе — 53 ҫынна,
ХӖРЛӖ ҪАЛТӐР орденӗпе — 190 ҫынна,
«ЗА ОТВАГУ» медальпе—240 ҫынна,
«ЗА БОЕВЫЕ ЗАСЛУГИ» медальпе — 286 ҫынна наградӑланӑ.

Военнӑй Советӑн уйрӑм приказӗ тӑрӑх сывлӑш-ҫар вӑйӗсен начальство тата рядовой составӗн тепӗр группине наградӑланӑ.

ЛЕНИН орденӗпе — 22 ҫынна,
ХӖРЛӖ ЯЛАВ орденӗпе — 79 ҫынна,
ХӖРЛӖ ҪАЛТӐР орденӗпе—95 ҫынна,
«ЗА ОТВАГУ» медальпе — 17 ҫынна,
«ЗА БОЕВЫЕ ЗАСЛУГИ» медальпе 6 ҫынна наградӑланӑ.

(ТАСС).

Сталинла премисем парас тӗлӗшпе кандидатсем палӑртас ӗҫ пуҫланнӑ

Наукӑпа изобретательствӑри паллӑ ӗҫсемшӗн Сталинла премисем парас тӗлӗшпе ӗҫлекен Комитет наркоматсенчен аслӑ шкулсенче, наукӑпа тӗпчев институчӗсенче, фабрикӑсемпе заводсенче ӗҫлекен, кӑҫалхи ҫул Сталинла премие илме тивӗҫлӗ пулма пултаракан работниксем ҫинчен сӗнӳсем тӑратма ыйтнӑ.

Сталинла премин Комитечӗн председателӗн заместителӗ Кафтанов юлташ «Правда» хаҫатӑн корреспондентне пӗлтернӗ тӑрӑх, ССР Союзӗн Наукӑсен Академийӗн Казахстанри, Ташкентри институчӗсем тата ыттисем те Сталинла премие илме тивӗҫлисен кандидачӗсене палӑртма тытӑннӑ. Мӗнпур сӗнӳсене Комитет тӗплӗн пӑхса тухать, ҫавӑн хыҫҫӑн ырланӑ кандидатсене ҫирӗплетме Правительство умне тӑратаҫҫӗ. (ТАСС).

Килхуҫи хӗрарӑмӗсем санитари ӗҫне вӗренеҫҫӗ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Шалти Ӗҫсен Халӑх Комиссариачӗн районри отделенийӗнчи килхуҫи хӗрарӑмӗсем санитари ӗҫне вӗренмелли кружок организациленӗ. Кружокра санитари ӗҫне вӗреннипе пӗрлех ПВХО ӗҫне те вӗренеҫҫӗ. Кружока районри больницӑри врач Вейтева юлташ ертсе пырать.

Паянхи куна кружокра 6 заняти пулса иртнӗ. Унта газсем пирки аптраса ӳкнисене пулӑшу парассине, суринсене ҫыхассине, шӑмӑсем хуҫӑлсан пулӑшассине тата ыттисене те вӗреннӗ. Вӗреннӗ чухне нагляднӑй пособисемпе анлӑн усӑ кураҫҫӗ. Санитари ӗҫне уйрӑмӑнах Сидорова, Райкина, Беляева тата ытти юлташсем те тӑрӑшса вӗренеҫҫӗ. Вӗсем санитари ӗҫне вӗреннипе пӗрлех йӗлтӗрпе ҫӳреме те хӑнӑхаҫҫӗ.

Ҫакӑнпа пӗрлех килхуҫи хӗрарӑмӗсем партипе правительствӑн решенийӗсене те вӑхӑтра сӳтсе-яваҫҫӗ. Халӗ Сталин юлташ ноябрӗн 6-мӗшӗнче тунӑ доклада сӳтсе-явса вӗренсе пӗтерчӗҫ.

В. ВИКТОРОВ.

Отечественнӑй аслӑ вӑрҫӑ фрончӗсенче

Пирӗн войскӑсем противника кунран кун ытларах хӗссе пыраҫҫӗ

Попов юлташӑн вӑйлӑ наступлени туса пыракан чаҫӗсем чылаях пысӑк ӑнӑҫусем тунӑ. Вӗсем нимӗҫсене ҫавӑрса иле-иле пӗтерсе тӑкаҫҫӗ, пӗр ял хыҫҫӑн теприне ирӗке кӑлараҫҫӗ. Попов юлташӑн чаҫӗсем пӗр кун хушшинче кӑна халӑх пурӑнакан 100 пункта оккупантсенчен тасатса ирӗке кӑларнӑ.

Геройла чаҫсем тӑшман вӑйлӑн хирӗҫ тӑнине ҫӗмӗреҫҫӗ, ӑнӑҫлӑн малалла каяҫҫӗ. П. хули таврашӗнче уйрӑмах хӗрӳллӗ ҫапӑҫусем пулса иртрӗҫ. Ҫапӑҫури кашни кун боецсемпе командирсем паттӑрла ҫӗнӗ ӗҫсем тунипе паларса тӑрать.

Пирӗн подразделенисенчен пӗрин, маневрсем туса, питех те майлӑ ҫӗнӗ рубеж йышӑнмалла пулнӑ. Нимӗҫсем ҫак ӗҫе чӑрмантарма хӑтланнӑ. Вара комсомолец-сержант Кононенко юлташ хӑйӗн подразделенине хӳтӗлесе тӑрассине хӑй ҫине илнӗ. Тӑшман пур енчен те хӗснӗ. Паттӑр воин тӑшман хӗснине ҫирӗппӗн тӳссе ирттернӗ. Вӑл питех те тӗл персе пӗр фашист хыҫҫӑн тепӗрне ҫапа-ҫапа ӳкернӗ, тӑшмансене малалла куҫма май паман. Вӑйсем тан мар пулнӑ ҫапӑҫура Кононенко юлташ паттӑрсен вилӗмӗпе вилнӗ, ҫав вӑхӑтра подразделени хӑйӗн речӗсене пӗтӗҫтерсе йӗркеленӗ. Пурнӑҫне тӑван ҫӗршывшӑн панӑ хӑйсен юлташӗшӗн пирӗн боецсем фашистла захватчиксене хаяррӑн тавӑрчӗҫ. Вӗсем, нимӗҫсене сирсе пӑрахса, ҫапса ҫӗмӗрчӗҫ, фашистсенчен 50 ҫынна ҫавӑнтах пӗтерсе тӑкрӗҫ.

Фашистсен ирсӗр ҫӑханӗсем Руссиянов юлташӑн гвардеецӗсене аялтан вӗҫсе пырса штурмлама хӑтланнӑ. Ҫакӑн ҫине боецсем пӑшалсемпе пулеметсенчен тӑвӑллӑн персе ответленӗ, пӗр кун хушшинче нимӗҫсен 4 бомбардировщикне ҫапса антарнӑ.

Ткаченко юлташӑн роти нимӗҫсене хирӗҫ ҫирӗппӗн тӑрса кӗрешет. Пӗр кун хушшинче кӑна пирӗн рота 150 фашиста пӗтерсе тӑкнӑ.

В. КУПРИН
Н. ИЛЬИНСКИЙ.
(«Правда», декабрӗн 22-мӗш).

Ирӗке кӑларнӑ Алексинра

Каялла чакса пынӑ ҫӗрте нимӗҫсем пирӗн хуласемпе ялсене вут тивертсе ҫунтараҫҫӗ. Акӑ Казначеево ялӗ. Ларса юлнӑ кӑмакасене тата хӑрӑмлӑ трубасене пула ҫеҫ вырӑнти ҫынсем кунта ял пулнине, ак ҫак вырӑнта шкул, ялсовечӗ, унпа юнашар сыхӑну отделенийӗ ларнине чухласа илме пултараҫҫӗ. Кунта йӗркерен колхозниксен хӳхӗм ҫурчӗсем пулнӑ. Пысӑк яла гитлерла мерзавецсем тӗппипех ҫунтарса янӑ, аркатса тӑкнӑ.

Алексин хулинче те фашистла ирсӗрсем ҫавӑн пекех хӑйсен хӑрушла йӗрӗсене хӑварнӑ. Ока шывӗн чӑнкӑ ҫыранӗ ҫинче вырнаҫса ларнӑ илемлӗ хулана, чӑн-чӑн сад пек курӑнаканскерне, халӗ паллама та ҫук. Кварталӗ-кварталӗпе ишӗлсе аннӑ чул куписемпе кӑмрӑк куписем йӑсӑрланса тӗтӗм кӑларса выртаҫҫӗ. Пур ҫӗрте те ҫаратса пӗтернӗ тата ишсе хӑварнӑ ҫурт-йӗрсем. Виселицӑсем ҫинче ҫакӑнса тӑракан шӑнса хытнӑ ҫын виллисем ҫине пӑхса красноармеецсем пӗтӗм чун-чӗререн тарӑхаҫҫӗ. Фашистсен салтакӗсем факелсемпе ҫунакан шӗвек тултарнӑ бутылкӑсем йӑтса пӗр ҫурт патӗнчен тепӗр ҫурт патне чупнӑ, ҫурт-йӗрсене, палисадниксене вут тӗртте-тӗртте хӑварнӑ. Хулари тӗп урамсенче—Ленин тата Совет урамӗсенче питех те сахал ҫуртсем тӑрса юлнӑ. Ишӗлсе аннӑ стенасем хушшипе тӗтӗм тухса тӑрать, йӗри-тавра ҫуртсем ҫийӗнчен сӳсе пӑрахнӑ шӑвӑҫсем йӑваланса выртаҫҫӗ, кӑмака мӑйрисем пӗлӗтелле кӑнтарса тӑраҫҫӗ.

Акӑ пӗр ҫуртран кайри стена кӑна тӑрса юлнӑ. Ун ҫинче рамкӑсем ӑшне вырнаҫтарнӑ фотоӳкерчӗксем, тӗрлӗ сӑрсемпе ӳкернӗ мирлӗ пейзажсем ҫакӑнса тӑраҫҫӗ. Стена патӗнче килти вак-тӗвек япаласем, кроватьсем, ҫӗвӗ ҫӗлемелли машинӑн юлашкийӗсем, ҫӗмӗрӗлнӗ чейник тата ытти ӑпӑр-тапӑрсем йӑваланса выртаҫҫӗ. Фашистла варварсем хула сачӗнчи памятнике ишӗлтернӗ, унта хӑйсен салтакӗсемпе офицерӗсен шӑршлӑ виллисем валли масар туса хунӑ. Хулара пурӑнакан ҫынсенчен фашистла вӑрӑ-хурахсем хӑйсен куҫӗ тӗлне мӗн лекнӗ, ҫавна—ҫӑматӑсене, калушсемпе урана тӑхӑнмалли япаласене, лампӑсене, тӳшек-одеялсене, ҫипуҫ-тумтирсене, чашӑк-тирӗксене пӗтӗмпех ҫаратса тухса кайнӑ. Нимӗҫсем хӑйсемпе пӗрле мӗнпур выльӑх-чӗрлӗхе хӑваласа кайнӑ.

«Кунта эпир ултӑ уйӑх тӑма шутлатпӑр,—тенӗ захватчиксем,—нимӗҫсем хӗлле ҫапӑҫмаҫҫӗ. Эпир кунта ӑшӑнса пурӑнӑпӑр. Эсир пире ҫӑкӑр, ҫу, ҫӑмарта парса тӑратӑр».

Анчах нимӗҫсен Алексинра хӗл каҫма килмерӗ. Хулара пушарсен ҫӗрӗмӗ те сирӗлмен-ха, хула тулашӗсенче тӑшман автоматчикӗсем ларса юлма хӑтланкаланӑ-ха, ҫапах та кунта хула ҫыннисем хӑйсен тӑван килӗсене таврӑнма пуҫланӑ. Алексинри партипе совет руководителӗсем—ВКП(б) райкомӗн секретарӗ Рыбаков юлташ, район совет исполкомӗн председателӗ тата ытти активлӑ работниксем хӑйсен районӗ талккишӗнчен тухса кайман пулнӑ. Вӗсем колхозсемпе совхозсенче йӗлтӗрсем тӑвас, ҫӑматӑсем йӑвалас тата Хӗрлӗ Ҫар валли ӑшӑ тумтирсем хатӗрлес ӗҫе организациленӗ. Халӗ ҫак юлташсем пурте ӗнтӗ ирӗке кӑларнӑ хулара. Фашистсем ишӗлтерсе хӑварнӑ хула хуҫалӑхне ура ҫине тӑратас тӗлӗшпе пысӑк ӗҫсем тумалла.

Паян хулара тӑван ҫӗршыва сутакана Лобов предателе тытнӑ. Нимӗҫсем хулана пырса кӗрсессӗнех вӑл хула пуҫлӑхӗн постне йышӑннӑ пулнӑ. Хула ҫыннисем ҫав сутӑнчӑка пӗр шеллемесӗр пӗтерсе тӑкма ыйтаҫҫӗ.

Л. МИТНИЦКИЙ.
(«Правда», декабрӗн 22-мӗш.).

◆ ◆ ◆

Генерал Сикорский ССР Союзӗнче пулни ҫинчен каласа пани

ТЕГЕРАН, декабрӗн 22-мӗш. (ТАСС). Тегерана ҫитсен, генерал Сикорский, ютҫӗршыв хаҫачӗсен корреспонденчӗсемпе калаҫнӑ чухне, ССР Союзӗнче пулни хӑйӗн кӑмӑлне кайни ҫинчен каласа панӑ. Унта эпӗ виҫӗ эрне пурӑнса Сталинпа курнӑҫса калаҫрӑм, ҫав калаҫусенче Польша ҫарӗ вӑрҫа мӗнле хутшӑнасси ҫинчен каласса татӑлтӑмӑр, тенӗ генерал Сикорский. Польшӑн темиҫе дивизирен тӑракан пысӑк ҫарӗ вӑрҫӑ ӗҫӗнчи хӑйне уйрӑм единица пулса ҫапӑҫма пуҫлать. «Вышинскийпе пӗрле, — тенӗ Сикорский, — Польшӑн виҫӗ дивизине кайса куртӑм, ҫак дивизисен шухӑш-кӑмӑлӗ питӗ лайӑх. Сталинӑн приказӗ тӑрӑх Польша гражданӗсене пурне те ирӗке кӑларнӑ та, халӗ ӗнтӗ ҫӗршер пин поляксене ССР Союзӗн кӑнтӑрти районӗсене куҫарса, вӗсене валли тивӗҫлӗ условисем туса параҫҫӗ. Совет влаҫӗсем мана, Польша салтакӗсене, СССР Конституцийӗ тӑрӑх, кирек епле тӗне тытса пыма та ирӗк паратпӑр, тесе ӗнентерчӗҫ, — тесе кӑтартса панӑ Сикорский. — Сталин вӑл пысӑк реалист тата государствӑн аслӑ деятелӗ пулнине хам куҫпа хамах курса ӗнентӗм. Совет халӑхӗсем Польша гражданӗсем ҫине тӑвансем ҫине пӑхнӑ пек ӑшшӑн пӑхаҫҫӗ, Совет Союзӗпе Польша правительстви хушшинчи деклараци совет халӑхне питех те хавхалантарчӗ».

ТАСС корреспонденчӗ Хӗрлӗ Ҫар юлашки кунсем хушшинче тунӑ ӑнӑҫусем ҫине вӑл мӗнле пӑхни ҫинчен панӑ ыйтӑва хирӗҫ генерал Сикорский ҫапла ответ панӑ: «Ку ыйту тӗлӗшпе хаҫатсем ҫинче ҫырса пӗлтернисем пурте чӑн хыпарсем пулса тӑраҫҫӗ. Совет войскисем нимӗҫсен войскисем малалла куҫассине чарса лартнӑ ҫеҫ мар, вӗсем нимӗҫсене каялла хӑваласа яраҫҫӗ. Хам шутӑмпа эпӗ фронтӑн чи паха енӗсем тесе кӑнтӑр фронтне тата Мускав ҫывӑхӗнчи участока шутлатӑп. Кӑнтӑр фронтӗнче Клейст генералӑн ҫарне тӗппипех аркатса тӑкнӑ, Мускав патӗнче стратеги тӗлӗшӗнчен пысӑк ҫӗнтерӳ тунӑ. Ленинград, Мускав, Кавказ патӗнчен халӗ хӑрушлӑха сирсе янӑ. Сталин мана ҫапла каларӗ: нимӗҫ салтакӗсем халӗ Наполеонӑн Российӑран тухса тарнӑ чухнехи ҫарӗнчи салтаксем евӗрлӗ, терӗ. Нимӗҫсен ҫывӑхра ниепле резервсем те ҫук пирки вӗсен положенийӗ татах та шанчӑксӑртарах. Анчах ҫапах та вӑрҫӑ ҫак хӗл каҫиччен вӗҫленет тесе шухӑшлама иртерех-ха. Ҫитес ҫул пуҫламӑшӗнче нимӗҫсем ҫӗнӗ атакӑсем тӑвассине кӗтсе илме те хатӗр тӑрас пулать. Ман шутӑмпа, Хӗрлӗ Ҫарӑн пулас наступленине Польша ҫарӗ активлӑн хутшӑнӗ.

Айӑплӑ итальянецсене Абиссинирен кӑларса ямаҫҫӗ

ЛОНДОН, декабрӗн 22-мӗш. (ТАСС). Ютҫӗршыв ӗҫӗсен министрӗн заместителӗ общинӑсен палатинче тунӑ заявлени тӑрӑх, Абиссинире вырӑнти халӑха асаплантарса хӗн-хур кӑтартнӑшӑн айӑплӑ итальянецсене, вӗсен ӗҫӗсене тӗпчесе пӗтериччен те, Абиссинирен кӑларса яма чарнӑ.

Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнче Гитлерăн планĕсем арканса кайни çинчен ютçĕршыв хаçачĕсем мĕн çыраççĕ

АМЕРИКА

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 22-мĕш. (ТАСС). Америкăри хаçатсемпе радио Хĕрлĕ Çарăн наступленийĕ операцийĕсем çинчен анлăн пĕлтереççĕ.

«Вашингтон пост» хаçат çапла çырать: нимĕç войскисем чакни Германишĕн катастрофа пулса тăни паллах ĕнтĕ. Гитлерăн хăйĕн войскисен пĕр пайне Хĕрлĕ Çар пырса çапнинчен çăлса кăларма май килсен те, вăл хăйĕн авторитетне пырса тивнĕ сиене нихăçан та пĕтерсе лартайрас çук. Çапла ĕнтĕ, тен, Российăра пулса иртекен çапăçусем татăклă çапăçусем пулма пултараççĕ. Хальхи вăхăтра Германире вырăс фронтĕнче хăйсен тăванне е тусне çухатман çемьесем питĕ сахал. Вырăссен çĕнтерĕвĕн вăйĕ Германи халăхĕн шухăш-кăмăлĕнче тата вăрçă результачĕсенче татăклăн палăрма пултарать.

«Нью-Йорк сен» хаçат — Германи войскисене Хĕрлĕ Çар питĕ вăйлăн пырса çапни çинчен çырать. Гитлерăн планĕсем арканса кайнă. Нимĕçсен войскисем фронт линине кĕскетес шутпа чакаççĕ тесе Германире официальнăй йĕркепе пĕлтерни ĕнтĕ нимĕçсем хăйсен ĕçĕсем питĕ ăнăçсăр пынине йышăнни пулса тăрать.

Хаçатсем çапла пĕлтереççĕ: вырăссен наступленийĕ малалла пыни Çывăх Хĕвелтухăçĕнчи хальхи лару-тăрăва та пырса тивет, мĕншĕн тесен вырăссем малалла куçса пынă вăхăтра нимĕçсем Турципе Ливие хирĕç хăйсен çарĕн пысăк соединенийĕсене яма пултараймаççĕ.

Ассошиэйтед пресс агентствин Вашингтонри корреспонденчĕ çапла çырать: çар ĕç специалисчĕсен нумайĕшĕсен шухăшĕпе, Российăн юнпа хĕрелнĕ юрлă уй-хирĕсенче çĕнтерӳ еннелле татăклăн улшăну тунă.

«Нью-Йорк геральд трибюн» хаçат çапла çырать: нимĕçсем халь чакса пынине Наполеонăн çарĕ тарнипе танлаштарма пулать, вĕсем те хăйсен вăхăтĕнче Мускавран «хĕллехи хваттерсене» тухса кайнă. «Наполеонăн арканса пыракан пысăк çарĕ пушанса юлнă Смоленск патне чакса çитнĕ вăхăт тĕлнелле, — тесе çырать хаçат, — вăл хăй пĕтесси патнелле куçа хупса çеç кайма пултарнă. Ун çинчен халех калама иртерех пулин те, совет войскисен контрнаступленийĕнчен пăрăнса юлма нимĕçсен май килмест пулсан, çак малараx асăннă вăхăт часах çитме пултарать».

Ассошиэйтед пресс агентствин обозревателĕ Стимсон çапла пĕлтерет: нимĕçсем хăйсен пуçарулăхне çухатрĕç, чакнă чухне Германи çарĕ хăйĕн оперативноçне те çухатсах пырать. Германи çарне «никам та çĕнтерме пултараймасть» текен халлапăн суялăхне Хĕрлĕ Çар кăтартса пачĕ.

Доротти Томсон «Нью-Йорк пост» хаçатра пичетлесе кăларнă хăйĕн статьинче Германи войскисене хирĕç кĕрешекен Хĕрлĕ Çарăн ăнăçăвĕсем çинчен ăшшăн çырать: «Гитлер октябрĕн 3-мĕшĕнче Совет Союзне çĕмĕрсе тăкни çинчен пĕлтернине хирĕç Мускав ответ пани ĕнтĕ американецсем йышăнса илмелли питĕ паха пример пулса тăрать».

Финанс хаçачĕ «Баланс» çапла çырать: «Пирĕн умри чи паха задача вăл — Гитлера пĕтерсе тăкасси пулать. Нумай американецсен кунçулне Мускав патĕнчи фронтсенче татса панине нихăçан та манма кирлĕ мар», тесе палăртать хаçат.

Юнайтед пресс агентствин обозревателĕ çапла шутлать: нимĕçсем халĕ пĕр-пĕр çĕнĕ фронтра наступлени тума пуçласси патне питех шанма çук, мĕншĕн тесен вĕсен тĕп вăйĕсем хальхи вăхăтра Российăра çапăçаççĕ. Нимĕçсем Ливире çирĕпрех оборона организацилеме те Российăран çителĕклĕ вăй илсе тухма пултараймаççĕ. Германин çывăх уйăхсенчи стратегийĕ Российăри операцисем мĕнле пынинчен килет».

«Нью-Йорк пост» хаçат хăйĕн умстатьинче вулакансене Германи çарне «çĕнтерекенни никам та çук» текен фашистла халлапа ĕненме пăрахма чĕнет. «Вырăссем сивĕре çапăçма пултараççĕ пулсан, — тесе палăртать хаçат, — нимĕçсем мĕншĕн çакна тума пултараймаççĕ-ха? Вĕсем яланах хăйсен çирĕплĕхĕпе мухтанатчĕç-çке!»

Юлашкинчен хаçат çапла çырать: «Нимĕçсем хăйсен салтакĕсен çапăçура халăхĕсем сасартăках начарланнă пирки мар, Российăра вĕсем паттăррăн çапăçакан боецсене тĕл пулнă пирки, ытларах вилĕм кӳрекен артиллери вутне тĕл пулнă пирки арканса кайма, тарма тытăнма тата пĕтсе ларма пултараççĕ».

Радио-обозревательсем, пурте пĕр шухăшлă пулса, Хĕрлĕ Çар çĕнтерĕвĕ пит те нумай пĕлтерни çинчен калаççĕ тата çакăнпа пĕрлех вĕсем Германи çарĕн мĕн пирки чакмалла пулни çинчен нацистсем «ăнлантарса панинчен» тăрăхласа кулаççĕ.

«Нацистсен Российăри ĕçĕ ăнманни, вăрçă стратегийĕ енĕпе пăхсан, ытти пĕтĕм операцисене пĕрле илсен те пит те пысăк вырăн йышăнса тăрать», — тенĕ радио-обозреватель Векшен. Радио-комментатор Купер: Хĕрлĕ Çар хăйĕн оборонăллă операцийĕсенчен наступление куçса тĕлĕнмелле ĕç туса хунине тĕнчери халăх лайăх курса тăрать, тенĕ.

Ютçĕршыв хаçачĕсем Гитлер чирлени çинчен пĕлтернине илсе, Купер çапла тăрăхлать: Гитлер чирĕ, тен, вăл лихорадка пулĕ, çакă вăл Гитлер Российăри ытлашши сивĕсемпе тата Ливири ытлашши шăрăх çанталăкпа пăсăлнинчен килет пулĕ, тет.

АНГЛИЯ

ЛОНДОН, декабрĕн 22-мĕш. (ТАСС) Англи хаçачĕсем Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнче Совет войскисем тунă çĕнтерӳсем çинчен нумай çыраççĕ. Вĕсем Совет войскисен шухăш-кăмăлĕсем тата материальнăй вăйĕсем ӳснине кăтартаççĕ.

«Дейли телеграф энд морнинг пост» хаçатăн Стокгольмри корреспонденчĕ— Хĕрлĕ Çар чаçĕсен наступленийĕ çинчен тата Хĕрлĕ Çар Тихвин патĕнче нимĕç çарĕсене çĕмĕрсе тăкса Тихвина йышăнса илни çинчен тĕплĕн кăтартса çырать. Совет войскисен çĕнтерĕвĕсем çинчен çавăн пекех «Ньюс кроникл», «Дейли экспресс», «Таймс» тата ытти хаçатсем те статьясем пичетлесе кăларнă.

Декабрĕн 22-мĕшĕнче Германия Совет Союзĕ çине тапăннăранпа 6 уйăх çитнĕ май Англин информаци министерстви ятарласах уйрăм пĕлтерӳ пичетлесе кăларнă. Çав пĕлтерӳре çапла каланă: «Çур çул каярах вырăс войскисен хăвачĕпе вĕсен командованийĕн искусстви çинчен тата вĕсем нацистсен йытă-кĕтĕзĕсене епле чарса тăма пултарасси çинчен никам та çакăн пек шутлама пултарайман. Халь ĕнтĕ, историри чи хаяр çапăçусенче 26 эрне иртнĕ хыççăн, эпир çак ыйтусем çине ответ пама пултаратпăр: вырăс çарĕсен вăйĕ çавтери пысăк, кувăя вĕсен командирĕсемпе салтакĕсен паттăрлăхĕпе тата искусствипе кăна виçсе танлаштарма пулать. Вĕсем нацистсене тытса чарма çеç мар, тата вĕсене каялла çапса ывăтма та май пуррине кăтартса пачĕç. Вĕсем хальхи вăрçăра Германие типĕ çĕр çинчи малтанхи хут хăватлăн çапса амантрĕç. Ку çĕнтерӳ малашнехишĕн мĕне пĕлтерессине пĕтĕмĕшпе хаклама халех май çук-ха, тенĕ çав пĕлтерӳре.

«Гитлер Мускава илетпĕр тесе сăмах пачĕ,—тенĕ малалла пĕлтерӳре,—çакна пула вăл Мускав çине икĕ хутчен калама çук тискеррĕн наступлени турĕ. Анчах та вырăс çарĕсем нимĕçсен тĕп планне, вырăс войскисене вăрçă уйхирĕнче пĕтерсе тăкма шутланă планне, пурнăçа кĕртме памарĕç, çапла вара пит те пысăк çĕнтерӳ турĕç. Вырăс войскисем çак улăпла вăйсен хаяр кĕрешĕвĕнче çĕнтерĕвĕн малтанхи пайне турĕç, çакăншăн вĕсене пĕтĕм ирĕке юратакан тĕнче парăмлă пулса тăчĕ. Нимĕçсем çитес çуркуннерен çĕнĕ наступлени тума пуçличчен вĕсене халĕ шартлама сивĕсемпе хĕл уйăхĕсем кĕтеççĕ».

КАНАДА

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Канадăра тухса тăракан хаçатсем çапла палăртаççĕ: Совет войскисен юлашки çĕнтерĕвĕсем Гитлер, Совет Союзĕ çине пырса тапăнса, питĕ пысăк йăнăш турĕ текен шухăша çирĕплетсе пăраççĕ. Онтариора тухакан хаçат Совет Союзне çак вăрçа çĕнтерӳллĕ вĕçлемешкĕн пулăшу пама Канада халăхне чĕнсе çырать.

Ливири вăрçă

ЛОНДОН, декабрĕн 22-мĕш. (ТАСС). Англи хаçачĕсем Германин Роммель генерал ертсе пыракан войскисем Ливире чăн-чăнах поражени тӳсни çинчен çырса пĕлтереççĕ. «Ньюс кроникл» хаçатăн Каирти корреспонденчĕ çапла çырать: Роммель, Мимми — Гельмеци çулĕ çинчи линире тытăнса тăрас тесе, хăй аллинчи мĕнпур войскăсене çапăçăва кĕртсе янă. Нимĕçсен артиллерийĕ Англи позицийĕсем çине çавтери вăйлăн персе тăнă. Нимĕçсен пехота резервĕсем малтан шутланинчен чылай ытларах пулнă иккен. Нимĕçсен пехоти хум пек тапхăрăн-тапхăрăн наступлени туса пынă; кунашкал тактикăпа усă курнине англичансем Францире пулса иртнĕ çапăçусем хыççăн пĕрре те тĕл пулман. Анчах та противникăн пехота ĕçĕсене пулăшса пымашкăн танксемпе авиаци çителĕклĕ мар. Англипе Инди войскисем çавтери вăйлăн персе тăнине пула, нимĕç салтакĕсем çĕршерĕн-çĕршерĕн вилнĕ. Противникăн фронт линине татса кĕнĕ Англин танковăй вавочĕсем нимĕçсен моторизованнăй пехотине аркатса тăкнă, тăшманăн фронт патне пыракан пехотине сапаласа янă. Противникăн бронетанковăй чаçĕсем сывăхах пырса çитиччен Англин артиллерийĕ пеме тытăнман. Унтан вара мĕнпур тупăсенчен пĕр харăс пеме пуçланă. Снарядсем тӳрех пырса тивни тăшман войскисен танковăй атакине путлантарса лартнă. Çителĕклĕ пулăшу илсе тăрайман пехотăна тытса чарма питех тăрăшман. Çав вăхăтрах Англи танкĕсемпе бронемашинисем, тăшмана флангсенчен тапăнса, вĕсен тылне кĕрсе кайнă. Тепĕр кунне нимĕç войскисем татах та вăйлăрах атакăсем тума пуçланă.

Виççĕмĕш кунне Англин пĕртен пĕр дивизийĕ, тăшманăн чи хаяр атакисене тытса чарнăскер, атакăна кĕрсе каймашкăн приказ илнĕ. Çакăн пек самантра атакăлани пирĕншĕн кĕтмен çĕртен килсе тухнă япала пулчĕ, тесе каласа пареççĕ тыткăна илнĕ нимĕç салтакĕсем. Нимĕç салтакĕсене çапла ĕнентернĕ пулнă: англичансем хăйсен вăйĕсене тăкаклаçа пĕтернĕ, вĕсене каялла çавăрса ярас тесен, пĕрре хытăрах пырса çапни те çителĕклĕ, тенĕ. Чăннипе мĕнпур фрончĕпех нимĕçсен хăйсен каялла чакма тивнĕ, каç умĕн вара мĕнпур пуçарулăх англичансен аллине куçнă.

Рейтер агентствин корреспонденчĕ Каиртан çапла пĕлтерет: противник Эль-Газалтан пуçласа 80 километр хушши мĕнле чакнине сăнаса пынă çын çеç Англи авиацийĕ противника мĕнтери сиен кӳнине тĕплĕн ăнланса илме пултарать. Çул тăршшĕпех Германипе Италин çĕмĕрĕлсе пĕтнĕ, тӳнсе йăванса кайнă тата çунса кайнă темĕн чухлĕ автомашинисемпе броневикĕсем сапаланса выртаççĕ. Тыткăна илнĕ салтакĕсем каласа панă тăрăх, тĕрĕссипе Прейслĕн (Италин) мотодивизийĕ пĕтсе ларнă.

◆

Тĕнĕл держависен подданнăйĕсен ĕçĕсене чакарса пыраççĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 22-мĕш. (ТАСС). Перу сеначĕ тĕнĕл держависен подданнăйĕсен Перури ĕçĕсене чакарасси çинчен, сăмахран, тĕнĕл держависен подданнăйĕсем ертсе пыракан политикăллă организацисене, шкулсене, хаçатсене хупасси çинчен пĕр шухăшкăмăллă пулса решени йышăннă. Çак решение пурнăçа кĕртсе пымашкăн Перу правительствине хушнă. Перура Японин подданнăйĕсем нумай пурăнаççĕ.

Кубăра представительсен палати çĕршывра чрезвычайнăй положени тăвасси çинчен йышăннă решение ырланă. Çак решениех маларах сенат ырланă пулнă.

◆

Ютçĕршыв хроники

▲ Продовольствипе пурне те кирлĕ таварсене салатмалли правилăсене пăснăшăн Итали сучĕсем пĕр сентябрь уйăхĕнче кăна 6.592 çынна тĕрлĕ наказанисем памалла суд тунă.

▲ Нимĕçсен «Брюсселер цейтунг» ятлă хаçачĕ Бельгин пысăк хулисенче пурăнакан халăхсем нумайĕшĕ çĕрулмисĕр тăрса юлнă тесе çырать.

▲ «Дейли геральд» хаçат пĕррремĕш страницăра чуна ыраттармалла фотоӳкерчĕк пичетлесе кăларнă. Çав ӳкерчĕк çинче нимĕç салтакĕсен пĕр ушкăнĕ 15 çулти француза персе вĕлерес шутпа юпа çумне çыхса хунине кăтартнă. Хаçат çапла калать: асаплантарса вĕлернĕ француз-заложниксенчен нумайĕшĕ марсельеза юрра юрласа вилнĕ, тет.

▲ Германири «Гамбургер Фремденблат» хаçат декабрĕн 9-мĕшĕнчи номерте Мангеймри ĕçран катăк Фридрих Диттеле 10 банк какай консерви вăрланăшăн асаплантарса вĕлерни çинчен çырать.

Фашистсен пусмăрĕ Польшăра

Швецири хаçатсенче час-часах фашистсен пусмăрĕ айĕнче поляксем мĕнтери хĕнхур курса пурăннине сăнлакан статьясем пичетлесе кăлараççĕ. Хаçатсем çапла çырса пĕлтереççĕ: чугунçулсем çинче кашни кунах саботажсем тăваççĕ. Варшава хулинчи трамвай деповĕнче забастовка пулса иртнĕ, çак забастовкăна путарма нимĕçсен пĕр рота салтак чĕнсе илме тивнĕ. Хресченсем хăйсен тырпулне нимĕçсенчен çĕре чавса пытараççĕ.

Польша халăхне питĕ хаяррăн хĕсĕрлесси халĕ те чарăнмасть-ха. Нумаях та пулмасть, Познаньре суд «нимĕçсем çине тăшманла пăхнăшăн» 5 поляка вĕлерме приговор йышăннă. Трибуналсем кашни кунах çĕршер поляка вĕлермелли приговорсем йышăнаççĕ. Польша халăхне пĕтерсе пыраççĕ. (ТАСС).

Англире качча тухман хĕрарăмсене çар службине илеççĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 22-мĕш. (ТАСС). 20 çултан пуçласа 30 çула çитичченхи качча тухман хĕрарăмсене валли çар повинноçĕ туни çинчен калакан декрета алă пусса çирĕплетнĕ. Çак декрет тăрăх, хĕрарăмсене çарăн вспомогательнăй чаçĕсенчи службăна илеççĕ.

Çĕнĕ çул ячĕпе парне яраççĕ

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Декабрĕн 20-мĕшĕнче Сталин ячĕпе тăракан колхозри колхозниксен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухура çĕнĕ çул ячĕпе Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне парне ярса парас ыйтăва сӳтсе яврĕç. Колхоз боецсем патне яма 10 чăх, 50 килограмм пыл, 10 килограмм çу, 2 кĕрĕк пиншак, 3 мăшăр алса, 2 мăшăр алшиш, 2 мăшăр чăлха тата тăван çĕршыван оборона фондне 30 центнер тырă, пĕр вăкăр, 5 центнер утă пама пулчĕ.

Унсăр пуçне колхозниксем боецсем валли çĕнĕ çул парни кашниех килте хатĕрлеме килĕшрĕç. Çавăнтах 65 колхозник 68 килограмм аш-какай, 5 килограмм пыл, 2 килограмм çу, 9 чăх, 22 тир, 3 алшăлли, пĕр мăшăр перчатка, пĕр мăшăр тăла пама çырăнчĕç. Самаркина колхозница (унăн упăшки фронтра)—2 килограмм аш-какай, çур килограмм çу, партин пуçламĕш организацин секретарĕ Краснов юлташ— пĕр килограмм пыл, çур килограмм çу, икĕ кологрaмм аш-какай, икĕ тир, Трофимов юлташ — 2 килограмм аш-какай, пĕр килограмм пыл, Портнов юлташ—пĕр килограмм пыл, 2 килограмм аш-какай пама пулчĕç.

Юлашкинчен Сталин ячĕпе тăракан колхозри колхозниксем районри мĕнпур колхозсемпе колхозниксем патне хăйсенчен пример илме чĕнсе çыру çырчĕç.

Халĕ районри колхозсенче пуринче те вĕсен чĕнĕвне сӳтсе яваççĕ.

МЫШКИН.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

* * *

ÇĔРПӲ. Районри ĕçсынисем çĕнĕ çул ячĕпе тăван Хĕрлĕ Çарăн паттăр боецĕсем патне ярса пама тĕрлĕрен парнесем хатĕрлеме тытăнчĕç. Молотов ячĕпе тăракан колхоз боецсем валли 5 килограмм махорка, 20 килограмм урпа кĕрпи, «Броневик» колхоз — пĕр центнер сухари, 3 пăт пăри кĕрпи, «Дружба» колхоз—5 килограмм çăм, 3 центнер тырă, «Этна» колхоз—150 килограмм аш-какай яраççĕ.

Çавăн пекех профшкул коллективĕ те кĕпе-йĕмсем, сăмса тутрисем, енчĕксем ярать, хулари потребитель обществипе райпотребсоюзра ĕçлекенсем премĕк, конфет, сухари яма хатĕрленеççĕ.

Боецсем патне парнесем ярса парас ĕçе колхозниксемпе колхозницăсем те активлăн хутшăнаççĕ. «Ким» колхозри Я. Соколов, В. Кириллов, «Ударник» колхозри Илларионов, Игнатьев, Моисеева колхозниксем сухари типĕтме тытăннă. Хатĕрленĕ парнесене çак кунсенчех боецсем патне ярса параççĕ.

Г. ПЕТРОВ.

* * *

Шăхасан вăтам шкулĕнче вĕренекенсем хушшинче фронтра тăшмансене хирĕç паттăррăн çапăçакан боецсем валли çĕнĕ çул ячĕпе парнесем ярса парас ĕç анлăн сарăлса пырать.

Ку ĕçре шкулти 8-мĕш «А» класра вĕренекен ачасем пример кăтартаççĕ. Паянхи куна класри ачасем 5 кило сухари, 3 кило аш-какай, 10 курка махорка, 2 килограмм супăнь, 25 сăмса тутри, 23 енчĕк, 10 тетрадь, 50 карандаш, 40 конверт пухса хатĕрленĕ.

Класри пионерсен вожакĕ Г. Чумаков—1 килограмм сухари, Ф. Козина —1 килограмм сухари, 1 килограмм какай, Т. Жилина—сăмса тутри, енчĕк, А. Филиппова—1 килограмм сухари пачĕç.

А. ОРЛОВ.

* * *

Ялхуçалăх институчĕн студенчĕсемпе преподавателĕсем пурте пĕр кăмăллă пулса пĕр кунлăх ĕçукçине пухса, фронтри боецсем патне яма парнесем илме шутларĕç. Кунсăр пуçне студентсемпе преподавательсем хушшинче укça, сăмса тутрисем, табак енчĕкĕсем, аялти кĕпе-йĕмсем т. ыт. пухса парнесем яма хатĕрлерĕç. Парнесемпе пĕрле яма çакăн пек çыру çырчĕç: «Хаклă боецсем, ялхуçалăх институчĕн коллективĕ сире, паттăр боецсемпе командирсене тата политработниксене, нимĕç ордисене Мускав патĕнче çапса çĕмĕрнĕ ятпа саламлать. Çĕнĕ çула кĕтсе илнĕ ятпа, эпир сире, тăван çĕршыва нимĕç йыттисенчен тасатас ĕçре татах та паттăртарах ĕçсем тума сывлăх сунатпăр.

Çĕнĕ çул ячĕпе сирĕн пата парнесем ярса паратпăр, çак парнесене эсир кăмăлтан йышăнасса шансах тăратпăр».

М. СМЕТАНИН.

Укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илеççĕ

ШĂХАСАН. Укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене районри ĕçсынисем пысăк хавасланăхпа çыранаççĕ. Декабрĕн 17-мĕш тĕлне районра лотерея билечĕсем 130 пин тенкĕлĕх ытла сарăлнă, вăл шутран рабочисемпе служащисем хушшинче 35 пин тенкĕ ытларах, колхозниксемпе единоличниксем хушшинче 95 пин тенкĕлĕх сарăлнă, 62.500 тенкĕ укçан пухнă.

Енĕш ялсоветĕнче лотерея билечĕсене 3090 тенкĕлĕх сарса, 3030 тенкĕ укçа пухса перекет кассине хывнă. Кунта ĕç çакăн пек ăнăçлăн пыни ялти актив пример кăтартса пынинчен килчĕ. Максим Горький ячĕпе тăракан колхоз председателĕ Архипова, унăн заместителĕ Афанасьев, «Красноармеец» колхоз председателĕ Павлов юлташсем кашни 150-шар тенкĕлĕх, кандидатсен группин руководителĕ Вишняков юлташ 200 тенкĕлĕх, ялсовет исполкомĕн председателĕ Михайлов юлташ 100 тенкĕлĕх çыранса, укçине те çавăнтах тӳлерĕç. Вĕсен примерĕпе колхозниксем те 20—30 тенкĕлĕх çыранса укçине те тӳлесе татрĕç.

Уйкас Кипек ялсоветĕнче те лотерея билечĕсене сарас ĕç ăнăçлăн пырать. Кунта 3400 тенкĕлĕх сарса укçине те пĕтĕмпех пухса перекет кассине хывнă. Григорьев, Павлов колхозниксем 170-шер тенкĕлĕх çыранса укçине те парса татрĕç.

«Пинер» колхоз колхозникĕсен пухăвĕ укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене сарас ыйтăва пысăк активлăхпа сӳтсе яврĕ. Колхозниксем Совет Правительстви лотерея ирттересси çинчен йышăннă постановленине пĕр кăмăлпа ырлаççĕ. Пуху хыççăн лотерея билечĕсене çыранма пуçларĕç. Колхоз председателĕн заместителĕ Викторов юлташ 100 тенкĕлĕх, ватă колхозник-коммунист Варфоломеев юлташ 75 тенкĕлĕх, колхозри кладовщик Иванова Наталия 50 тенкĕлĕх çыранса, укçине те тӳлерĕç. Лотерея билечĕсене мĕнпурĕ 1200 тенкĕлĕх сарса 800 тенкĕ укçа пухрĕç. 74 çулхи колхозник Михайлов 30 тенкĕ хывса çапла каларĕ:

— Эпĕ ватă ĕнтĕ, анчах ирсĕр тăшмансене чĕререн кураймастăп. Тăшмана часрах çапса аркатас килет. Çавăнпа эпĕ лотерея билетне çыранатăп. Манăн укçа çĕршыв оборонине тĕреклетме кайнине эпĕ лайăх ăнланатăп.

Лотерея билечĕсем çавăн пекех Шĕкĕр, Анат-Вăрманъял, Матӳ тата ытти ялсоветсенче те ăнăçлăн сарăлчĕç. Вăл ялсоветсенче билет укçине йăлтах пухса пĕтерсе перекет кассине хывнă.

Районри предприятисемпе учрежденисенче лотерея билечĕ лайăх саралать. Рабочисемпе служащисенчен нумайĕшĕ билета хăйсен уйăхри ĕçукçин 20 проценчĕ чухлĕ çыранса илеççĕ. Укçине тӳлесе татакансем те сахал мар.

Комсодсемпе парторганизацисен задачи—укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене сарас ĕçе малалла та туса пырасси, билет укçине пухас ĕçе вăйлатасси пулса тăрать.

С. СОКОЛОВ.
ВКП(б) Шăхасан райкомĕн секретарĕ.

КОМСОМОЛЬСКОЕ. Район центрĕнчи рабочисемпе служащисем пĕр кун хушшинче укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илме 10.785 тенкĕлĕх çыраннă. Вăл шутран 1.125 тенкĕ укçине тӳленĕ те ĕнтĕ. ВКП(б) райкомĕнче ĕçлекенсем, 825 тенкĕлĕх çыранса, укçине пĕтĕмпех тӳлесе татрĕç. Райсовет исполкомĕнче ĕçлекенсем 300 тенкĕ тӳленĕ.

Укça-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене колхозниксем те пысăк хаваслăхпа çыранаççĕ. Кайнлыкри «Кзыл сабанча» колхозри ĕçлеме пултаракан колхозниксем, укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене илме çыранса, декабрĕн 12-мĕш тĕлне 1085 тенкĕ укçа пухса перекет кассине кайса хывнă. Колхоз председателĕ Гибаев юлташ 100 тенкĕлĕх çыранса, укçине те çийĕнчех панă. Çавăн пекех фронтра тăшмансене хирĕç хăйсен пуçĕсене шеллемесĕр çапăçакан боецсен арăмĕсем М. Гимаева, З. Салахова, Б. Каблиева юлташсем те, 30-шар тенкĕлĕх çыранса, укçисене пĕтĕмпех парса татрĕç. Турханти «Ленинское знамя» колхоз председателĕ А. Кондратьев 70 çулта пулин те, 100 тенкĕлĕх çыранса укçине парса татрĕ.

В. ВИКТОРОВ
П. АРХИПОВ.

* * *

КУКЕÇ. Ĕçрен пушансан колхозниксем правлени çуртне пухăнчĕç. СССР Финанс Халăх Комиссариачĕ укçа-тенкĕпе япала лотерейин билечĕсене кăларни çинчен докладчик сăмахне пурте хавассăн итлеççĕ.

— Эпир халĕ питĕ ответлă вăхăта пурăнса ирттеретпĕр,—терĕ бригадир Н. Димитриев юлташ. — Хамăр Хĕрлĕ Çара кам мĕнпе пулăшма пултарать, çавăнпа пулăшмалла. Мана Мускав çывăхĕнче юлашки кунсенче тунă Хĕрлĕ Çарăн ӳсĕмĕсем çавтери хавхалантараççĕ. Лотерея билечĕсене ытларах туянни тăшмана хăвăртрах çĕмĕрсе тăкма пулăшни пулать. Эпĕ лотерея билечĕсене илме 200 тенкĕлĕх çыранатăп.

— Эпĕ лотерея билечĕсене 250 тенкĕлĕх çыранса илетĕп,—тет Ф. Матвеев юлташ, колхоз председателĕ.

А. Федоров ватă çын, вăл 75 çула çитнĕ. Анчах та колхозра пĕр ĕçрен те юлмасть.

— Манăн та нимĕçсен тискер çарне хамăр çĕршывран хăвăртрах хăваласа ярас ĕçре пулăшас килет. Лотерея билечĕсене 40 тенкĕлĕх çыранса илетĕп, — тет вăл. Колхозницăсем В. Васильевăпа Ерлакова юлташсем 200-шер тенкĕлĕх çыранса илчĕç. Çапла вара митингра пулнă 23 колхозник лотерея билечĕсене 1.690 тенкĕлĕх çыранчĕç.

Митингра пулайман колхозниксемпе колхозницăсем лотерея билечĕсене илме Васильева уполномоченнăй патне пырса çыранаççĕ. Пĕр кун хушшинчех кунта лотерея билечĕсене 2.500 тенкĕлĕх çыранчĕç.

П. РОСТОВ.

Комсомол активĕн пухăвĕ

СОВЕТСКОЕ. Çак кунсенче комсомолăн районри активĕн пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухура Оборонăн Государственный Комитечĕн Председателĕ И. В. Сталин юлташ 1941 çулти ноябрĕн 6-мĕшĕнче тунă доклада мĕнле пурнăçа кĕртсе пыни çинчен тата районри комсомол организацийĕсен ĕçĕсем çинчен сӳтсе яврĕç.

Çак ыйту тăрăх ВЛКСМ райкомĕн секретарĕ Д. Шувер юлташ доклад туса пачĕ. Вăл хăйĕн докладĕнче Сталин юлташ лартнă задачăсене районри комсомол организацийĕсем мĕнле пурнăçласа пыни çинчен чарăнса тăчĕ. Комсомолăн хăшпĕр пуçламĕш организацийĕсем политикăллă-массăллă ĕçе япăх туса пынине кăтартса пачĕ. «Бархоткино» колхоз çумĕнчи комсомолăн пуçламĕш организацийĕнче 1941 çулта пĕр пус та член укçи пухман. Çавăн пекех Анат-Сăнарти «Новый путь» колхоз çумĕнчи комсомол организацийĕнче те (комсорг И. Данилов) апрель уйăхĕнчен вара член укçи пухман. Кунта «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухас ĕçе те çак таранччен те пуçăнман.

Çавăн пекех внештатнăй инструктор И. Якимов юлташ çумне çирĕплетнĕ Николаевски ялсоветĕнчи организацисенче те агитациллĕ-массăллă ĕç калама çук япăх тăрать.

Районри хăшпĕр комсомол организацийĕсенче М. И. Калинин Куйбышев хулинчи комсомол активĕнче каланă сăмаха халиччен те сӳтсе явман.

Çитес кунсенче тумалли ĕçсене палăртса, пуху тивĕçлĕ решени йышăнчĕ.

Е. ИВАНОВ.

Инструкторсем пулса тухрĕç

ПЕРВОМАЙСКОЕ. ВЛКСМ райкомĕ пуçарнипе, иртнĕ кунсенче çамрăксене йĕлтĕрпе çӳреме вĕрентес тĕлĕшпе ĕçлекен инструкторсем хатĕрлес енĕпе семинар пулса иртрĕ. Семинартан 20 комсомолец вĕренсе тухрĕ. Вĕсенчен пиллĕкĕшĕ хĕрачасем. Инструкторсем теориллĕ тата практикăллă пĕлӳ илчĕç. Йĕлтĕрсемпе нумай çӳрерĕç. Пуринчен ытла А. Макаров, Митрофанова, В. Петров комсомолецсем йĕлтĕрпе лайăх çӳреме пултарнине кăтартрĕç. Халĕ çав инструкторсем ялти çамрăксем, шкулти ачасем хушшинче ĕçлеççĕ.

Н. ФОМИН.
ВЛКСМ райкомĕн секретарĕ.

ПВХО ĕçне вĕренеççĕ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Çак кунсенче ПВХО инструкторĕсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура халăха сывлăшран килсе тапăннинчен тата химилле тапăнуран сыхланма вĕрентесси мĕнле пынине сӳтсе явса, çак ĕçе йĕркелесе ямалли майсене палăртнă.

Канашлу хыççăн халăха ПВХО ĕçне вĕрентес тĕлĕшпе чылай ялсоветсенче хĕрӳллĕн тытăнчĕç. Чăнкасси, Хуракасси, Шĕнерпуç, Кудемер, Тутайкасси ялсовечĕсенче халăха пурне те пекех ПВХО ĕçне вĕрентсе хатĕрлерĕç. Занятисем кашни кунах йĕркеллĕ пулса пынă.

Анчах та хăшпĕр ялсоветсенче çак ĕçе халĕ те кирлĕ пек туса пымаççĕха. Туçа ялсоветне илсен, кунта халăха ПВХО ĕçне вĕрентессине питех те сӳрĕккĕн туса пыраççĕ. Çакă вăл пĕтĕмпех ПВХО инструкторĕнчен Андриянов юлташран килет.

Çавăн пекех Çичĕпӳрт, Октябрьски, Импĕрт, Карабаш ялсовечĕсенче те ĕçе тивĕçлĕ пек тытăнман. Çавнашкал Карабаш ялсоветĕнчи ПВХО инструкторĕ Смирнова юлташ хăйĕн ĕçне йĕркелессишĕн нимĕн чухлĕ те тăрăшмасть.

Ф. НИКОЛАЕВ.

Хĕрлĕ Çара пулăшаççĕ

ПЕРВОМАЙСКОЕ. Анат Тăрмăш ялсоветне кĕрекен «Авангард» тата Ленин ячĕпе тăракан колхозри колхозниксемпе колхозницăсем çак кунсенче Хĕрлĕ Çарăн боецĕсем патне яма 3248 килограмм çĕрулми пуçтарчĕç. М. Ершова колхозница 100 килограмм çĕрулми пачĕ.

И. МИТРОФАНОВ.

Колхозсенче кăтартнă оборонăллă пьесăсем

Чăвашсен академиллĕ театрĕн оборонăллă спектаклĕсем кăтартма районсене тухса кайнă 1-мĕш бригади хальЭлĕк районĕнче çӳрет. Çур уйăх хушшинче вăл 15 спектакль лартса çак колхозсемпе ялсенче пулнă: Калининра, Алгазинра, Сявалкасси Маратра, Мăн Явăшра, Сăкăтра, Уйкас Юнтапапа Юнтапа салинче, Вутланра, Куракăшра, Синерте, Элĕкре, Тивĕшре. Вĕсенче «Кĕпер» пьесăна 11 хут, «Маринка» пьесăна 6 хут, «Тыткăнра»—12 хут тата «Шикли шикленнĕ» водевильпе «Нарспи» сыпăкĕсене лартса панă.

Оборона тĕлĕшпе çырнă пьесăсене колхозниксем лайăх йышăнаççĕ, çавăн пек пьесăсемпе татах пыма ыйтаççĕ.

И. М.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 6—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 7386

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651, Ф б. 58 84 п. л.

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

КОММУНИСТСЕН ӖҪРИ ПРИМЕРӖ

ҪӖМӖРЛЕ. («Чӑваш Коммуни» корр.) Хутарти пуҫламӑш парторганизаци пысӑк мар, унта парти членӗсем 6 ҫын, кандидатсем 3 ҫын. Вӑл шутран кӑҫал парти членне 2 ҫынна тата кандидата пӗр ҫынна илнӗ. Ҫак пысӑк мар организацири коммунистсем, хальхи обстановкӑн условийӗсене ӑнланса илсе, пӗтӗм ӗҫе вӑрҫӑ интересӗсемшӗн туса пыма тӑрӑшаҫҫӗ. Вӗсем хӑйсене шанса панӑ участоксенчи ӗҫре пример кӑтартнипе пӗрлех тата колхоз, ялсовет ӗҫӗсенче пулӑшаҫҫӗ.

Парторганизаци массӑпа таччӑн ҫыхӑнса ӗҫлет. Ҫакӑ вара, ӗҫри ҫитменлӗхсене вӑхӑтра палӑртса, вӗсене ҫийӗнчех пӗтерсе пыма пулӑшать. Парти членӗсен пухӑвӗсене тӑтӑшах туса ирттереҫҫӗ, вӗсенче колхоз производствинчи ӗҫсем ҫинчен те сӳтсе яваҫҫӗ. Пухусем яланах ӗҫлӗн, конкретнӑй решенисем йышӑннипе ирттереҫҫӗ.

Коммунистсем ӗҫҫыннисем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе анлӑн туса пыраҫҫӗ. Кашни коммунист кунта агитатор, вӗсене уйрӑм бригадӑсемпе участоксем ҫумне ҫирӗплетнӗ. Вӗсем ялти массӑна хаҫатсем ҫинче пичетленекен материалсене вуласа, калаҫа ӑнлантараҫҫӗ, уйрӑм темӑсем тӑрӑх докладсем ирттереҫҫӗ. Ҫапла, сӑмахран, коммунист Захаров юлташ нумаях та пулмасть Сталин юлташ ӗҫҫыннисем умне лартнӑ задачӑсем ҫинчен ялти актив пухӑвӗнче доклад туса пачӗ. Юлашки эрне хушшинче Данилов, Тарасов юлташсем те хӑйсем ҫумне ҫирӗплетнӗ участоксенче уйрӑм темӑсем тӑрӑх докладсем туса панӑ. Агитаци ӗҫне ялти актив та анлӑн хутшӑннӑ. Вулав ҫуртӗн заведующийӗ Петров, учительсем Федорова Таньков, Андреев тата Яковлев бригадирсем колхозниксене тӑтӑшах хаҫатсем вуласа параҫҫӗ, вӗсен хушшинче калаҫусем ирттереҫҫӗ.

Ӗҫҫыннисем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе кирлӗ пек организациленни вӗсен политикӑллӑ тата производствӑллӑ активлӑхне татах та ӳстерет. Ӑна ӗнтӗ ҫак фактсем те ҫирӗплетсе параҫҫӗ. Хутарти колхоз (председателӗ коммунист Мозяков юлташ) кӑҫал ялхуҫалӑх ҫулне начар мар вӗҫлерӗ. Тырпула, пахча-ҫимӗҫсене вӑхӑтра тата пӗр тӑккаламасӑр пуҫтарса кӗртрӗ, кӗрхи тырӑсене вӑхӑтра акса хӑварчӗ. Ҫак ӗҫсене тунӑ ҫӗре кулленех 200—250 ҫын хутшӑннӑ. Уйра, итем ҫинче, анкартисенче ӗҫ кунӗн-ҫӗрӗн пӗр чарӑнмасӑр пынӑ. Уйрӑм колхозниксем хӑйсене панӑ нормӑна кӑна мар, тата темиҫе ҫын тумалли ӗҫе туса пынӑ.

Колхоз паянхи куна государство умӗнчи обязательствӑсене пур енӗпе те пурнӑҫланӑ. Аш-какай парас плана кӑҫалхи ҫулшӑн ытлашшипех тултарса, килес ҫулшӑн 150 килограмм панӑ.

Пуҫламӑш парторганизаци выльӑх-чӗрлӗх продуктивноҫне ӳстерес тӗлӗшпе те куллен ӗҫлет. Пухусенче ятарласах фермӑсен ӗҫӗсем ҫинчен сӳтсе явать, работниксене кирлӗ пулӑшу парса тӑрать. Колхозӑн 4 ферма. Вӗсенчен пӗрине халь кӑна организациленӗ. Фермӑсенче пуринче те, халӗ ҫеҫ организациленӗ сурӑх фермисӗр пуҫне, выльӑх-чӗрлӗх шучӗ плана пӑхнинчен ытларах. Сӑмахран, ҫак ҫул вӗҫнелле колхозӑн 250 сысна, 250 чӑх-чӗп пулмалла пулнӑ пулсан, халӗ 336 сысна тата 300 чӑх-чӗп пур. Вӗсем ӑшӑ та лайӑх витесенче пурӑнаҫҫӗ. Выльӑх апатне хӗл каҫмалӑхах хатӗрленӗ.

Парти членӗ Данилов юлташ ялсовет исполкомӗн председателӗ пулса ӗҫлет, вӑлах пуҫламӑш парторганизаци секретарӗн заместителӗ. Данилов юлташ хӑйне шанса панӑ ӗҫе начар мар пурнӑҫласа пырать. Вӑл ертсе пыракан ялсовет районра лайӑх ӗҫлекеннисенчен пӗри. Паянхи куна ялсовет государство умӗнчи обязательствӑсене чылай енӗпе тултарнӑ ӗнтӗ, заем укҫине те тӳлесе татнӑ. Ҫитес кунсенче укҫа-тенкӗ пухас плана тултарать. Паллах, ҫак ӗҫсене тума Данилов юлташа депутатсем кӑна мар, коммунистсем те пысӑк пулӑшу параҫҫӗ.

Пуҫламӑш парторганизаци тӑван Хӗрлӗ Ҫара, фронта пулӑшас тӗлӗшпе ырӑ ӗҫсем туса ирттерет. Оборона фондне тӑвас, Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухас т. ыт. мероприятисене ирттернӗ ҫӗрте коммунистсем малта пыраҫҫӗ, колхозниксене пример кӑтартаҫҫӗ. Кашни коммунист оборона фондне уйӑхри пӗр кунхи ӗҫукҫине парса тӑрать. Кунсӑр пуҫне тата вӗсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли вуншар ӑшӑ тумтир, ҫӑматӑсем, алшиш-чӑлхасем пачӗҫ. Пуҫламӑш парторганизаци секретарӗ Тарасов юлташ пӗр мӑшӑр ҫӑматӑ тата 3 тир, Данилов, Капитонов, Мозяков юлташсем пӗрер мӑшӑр ҫӑматӑ тата пӗрер тир панӑ. Колхоз оборона фондне 1000 килограмм ытла тырӑ, 284 килограмм аш-какай, 25 центнер пахча-ҫимӗҫсем т. ыт. те чылай панӑ.

Юлашки вӑхӑтра «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укҫа пухас ӗҫ сарӑлса кайрӗ. Ҫак ыйту тӑрӑх бригадӑсенче ятарласах калаҫусем тата пухусем ирттернӗ. Кашни колхозник бронепоезд тунӑ ҫӗре хутшӑнма тӑрӑшать, чылайӗшӗсем ӑна тума 3—4 кунхи ӗҫукҫине параҫҫӗ. Ялсовет исполкомӗнче, сельпора ӗҫлекенсем тата учительсем нумайӗшӗ бронепоезд тунӑ ҫӗре пӗр эрнери ӗҫукҫине пачӗҫ.

Оборонӑн Государственнӑй Комитет председателӗ Сталин юлташ ӗҫҫыннисене фронта пулӑшассине вӑйлатса пыма чӗнсе каланине Хутарти пуҫламӑш парторганизацинчи коммунистсем тӳррӗн пурнӑҫа кӗртессишӗн кӗрешеҫҫӗ. Ку тӗлӗшпе вӗсем ялти массӑна пример кӑтартаҫҫӗ.

Х. ЛИСИН.

Тӑшмана хӑвӑртрах ҫӗнтерме Хӗрлӗ Ҫара пулӑшар

КАНАШ. «Хӗрлӗ хӗм» колхозра СССР Наркомфинӗ укҫа-тенкӗпе япала лотерейине ирттерме йышӑннине ырласа, митинг пулса иртрӗ. Митингра красноармеец арӑмӗ Петрова юлташ ҫапла каларӗ:

— Манӑн упӑшка тӑшмана хирӗҫ пурнӑҫне шеллемесӗр кӗрешнӗ вӑхӑтра эпӗ укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене хавасланса илетӗп. Ҫакӑнпа эпӗ тӑшмана хӑвӑртрах ҫӗнтерме тӑван Хӗрлӗ Ҫара пулӑшатӑп,—терӗ.

Петрова юлташ, лотерея билечӗсене 50 тенкӗлӗх илме ҫырӑнса, укҫине те ҫийӗнчех тӳлесе татрӗ. Ӑна кура А. Иванов 100 тенкӗлӗх, И. Матвеев 75 тенкӗлӗх, К. Сергеева К. Петров колхозниксем 50-шар тенкӗлӗх ҫырӑнса, укҫисене те ҫав вӑхӑтрах тӳлесе татрӗҫ. Митинг хыҫҫӑн пӗр сехет хушшинчех колхозниксем, лотерея билечӗсем 1519 тенкӗлӗх ҫырӑнса, ҫавӑнтах 325 тенкӗ укҫа пачӗҫ.

Ӗҫҫыннисем лотерея билечӗсене пур ҫӗрте те пысӑк хаваслӑхпа ҫырӑнаҫҫӗ. Сӑмахран, райпотребсоюзра ӗҫлекенсем 500 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ, укҫине вӗсем пурте ҫав кунах тӳлесе татнӑ.

Укҫа-тенкӗпе лотерея билечӗсене ВКП(б) райкомӗнче ӗҫлекенсем 2080 тенкӗлӗх ҫырӑнса, 820 тенкине пухнӑ; райсовет исполкомӗнче ӗҫлекенсем 3.720 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ пулсан, 830 тенкӗ унтах пухнӑ. Ҫавӑн пекех «Заготзерно» пунктӗнче ӗҫлекенсем те 1420 тенкӗлӗх ҫырӑнса, 335 тенкӗ пухнӑ.

ВКП(б) райкомӗнче ӗҫлекен Шурдова юлташ 150 тенкӗлӗх ҫырӑнса, укҫине 100 процентӗпех тӳлесе татрӗ.

Райсовет исполкомӗнче ӗҫлекенсенчен А. Терентьев, Рыжов юлташсем лотерея билечӗсене уйӑхри ӗҫ укҫин 30 процентӗ чухлӗ илме пулнӑ. Рыжов юлташ лотерея билечӗсемшӗн укҫине тӳлесе татрӗ, Терентьев юлташ 150 тенкӗ тӳлерӗ.

Укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсем «Мотор» колхозра та анлӑн сарӑлаҫҫӗ. Кунта митинг туса ирттернӗ хыҫҫӑнах колхозниксем 1360 тенкӗлӗх ҫырӑнса, 340 тенкӗ укҫа ҫавӑнтах пухса пачӗҫ.

Виҫӗ кун хушшинче кӑна укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене районӗпе 30 пин тенкӗлӗхе яхӑн сарнӑ, вӑл шутран 5 пин тенкӗ ытла пухса перекет кассине хывнӑ. Ку ӗҫ сарӑлсах пырать.

И. МАЛОВ.

—○—

Вӗренекенсем колхоза пулӑшаҫҫӗ

ВАРНАР. Янгорчинӑри туллимар вӑтам шкулта вӗренекенсем Хури Сурти Чапаев ячӗпе тӑракан колхозра хӗрсех авӑн ҫапаҫҫӗ.

С. Андреев, В. Александров, В. Павлова вӗренекенсем молотилка патне кӗлте йӑтаҫҫӗ. Вӗсем ҫакӑнта пӗр-пӗрипе ӑмӑртса ӗҫлесе, нормӑна ытлашшипех тултараҫҫӗ.

Норма тӑрӑх молотилка патне кӗлте 15 ҫын йӑтмалла пулсан, вӗсем 10 ҫын йӑтса ӗлкӗрсе пыраҫҫӗ. Коля Васильев молотилка ҫапнӑ тырра колхоз амбарне турттарса тӑрать. Норма тӑрӑх пӗр лава 8 центнер тиесе турттармалла пулсан, вӑл 12 центнер тиесе турттарать. Кунне вӑл ҫапла вунӑ лав турттарать. Пӗр кунта 2—2,50-шер ӗҫкунӗ ӗҫлесе илет.

А. КРИСЛОВ.

КОЛХОЗРИ ӖҪСЕМПЕ КАДРСЕМ ПИРКИ

ЭЛӖК. («Чӑваш Коммуни» корр.). Колхозниксен, районри машинно-тракторнӑй станцире ӗҫлекен рабочисен ӗҫ тухӑҫӗ тата политикӑллӑ активлӑхӗ вӑйлӑн ӳсрӗ.

Колхозниксем авӑн ҫапнӑ ҫӗрте машинӑсемпе туллин усӑ кураҫҫӗ. Синерти Жданов ячӗпе тӑракан колхозра авӑн ҫапас ӗҫе икӗ сменӑпа туса пыраҫҫӗ. Пур молотилкӑсемпе те туллин усӑ курса, «Самолет», «Челюскин», Сталин ячӗпе тӑракан колхозсемпе «Новый путь», «Пӗрлешӳ», Красин тата Ворошилов ячӗсемпе тӑракан колхозсем авӑн ҫапса пӗтерчӗҫ.

Районри МТС директорӗ Чӑваш АССР Верховнӑй Совечӗн депутачӗ орденоносец Т. П. Куликов юлташ колхозсенче авӑн ҫапса парас ӗҫе лайӑх организацилерӗ. Колхозсемпе договорсем тунӑ тӑрӑх, кӑҫал машинно-тракторнӑй станцин 8500 тонна тӗштырӑ ҫапса памалла пулнӑ. Декабрӗн 1-мӗш тӗлне МТС ҫак плана пурнӑҫланӑ. Тракторнӑй бригадӑсем, авӑн ҫапнӑ ҫӗрте ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлесе, пысӑк ҫитӗнӳсем турӗҫ.

Мӑн Вылӑ участокӗнче ӗҫлекен М. Никитин юлташӑн тракторнӑй бригади «БДО» молотилкӑпа план тӑрӑх 200 тонна ҫапмалла пулнӑ пулсан, декабрӗн 7-мӗш тӗлне 521 тонна тӗштырӑ ҫапса кӑларнӑ; ҫапла авӑн ҫапас плана бригада 260 процента ҫити пурнӑҫланӑ. Ҫавӑн пекех Шемшевӗш участокӗнче ӗҫлекен И. Сергеев юлташӑн бригади те, «БДО» молотилкӑпа 524 тонна ҫапса, плана 262 процент, В. Никифоров юлташӑн «МК—1100» молотилкӑпа ӗҫлекен бригади 542 тонна ҫапса, плана 217 процент тултарнӑ. Ф. Егоров (Мӑн Вылӑри участок), С. Алексеев (Вырӑс Сормӗнчи участок) тата Н. Яковлев (Йӳҫкассинчи участок) юлташсен бригадисем те плана 150—200 процент тултарса ӗҫлеҫҫӗ.

Ялхуҫалӑх ӗҫӗсен планне кунран кунах, уйӑхран уйӑхах ытлашшипе тултарса пырас ӗҫре кадрсем пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Ҫак ӗҫе машинно-тракторнӑй станци япӑх туса пырать-ха. ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн бюровӗ йышӑннӑ тӑрӑх, декабрӗн 1-мӗш тӗлне Элӗкри машинно-тракторнӑй станцин трактористсен курсне уҫмалла пулнӑ. Унта кӑҫал 50 тракторист вӗрентсе кӑлармалла. Анчах паянхи куна ҫитсе те ҫав курса организацилемен, вӗренмелли ҫынсене те суйласа хатӗрлемен. Ҫавӑн пекех, Канаш районӗнче организациленнӗ механиксен тата комбайнерсен курсӗсене вӗренме 6 ҫынна ямалла пулнӑ пулсан, унта халӗ пӗр ҫынна та яман.

Вӑрҫӑ вӑхӑтӗнче ялхуҫалӑх ӗҫӗнче ӗҫлеме кадрсем нумай кирлӗ. Ҫавӑнпа кадрсемпе ӗҫлесси тата вӗсен йышне ӳстерсе пырасси МТС руководителӗсем умӗнче тӑракан чи пысӑк та ответлӑ ӗҫ пулса тӑрать. Ӑна тума паянах тытӑнас пулать.

М. ЯСТРАН.

Колхозсенче ялхуҫалӑх машинисене юсама тытӑнман

Хӗрлӗ Чутайри машинно-тракторнӑй станци тракторсемпе ялхуҫалӑхӗн ытти машинисене юсама кӑҫал октябрь уйӑхӗнче тытӑнчӗ. План тӑрӑх МТС-ӑн 15 трактор юсамалла. Паянхи кун тӗлне 9 трактор юсанӑ. Кунсӑр пуҫне пӗр комбайн, икӗ культиватор, пилӗк плуг тата виҫӗ сеялка юсаса кӑларнӑ. Машинно-тракторнӑй станцинче машинӑсене юсанӑ ҫӗрте ӗҫлекенсем ҫителӗклӗ. Рабочисем тракторсемпе ытти машинӑсене 1942 ҫулти январӗн 15-мӗш тӗлне юсаса пӗтерессишӗн пӗр-пӗрнипе ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ.

Анчах ялхуҫалӑх машинисене юсасси колхозсенче питех те начар пулса пырать. Тӗрӗссипе илсен, ҫак ӗҫ колхозсенче халӗ пуҫланмапа пӗрех. Хӑшпӗр колхозсенче плугсемпе сеялкӑсем ку вӑхӑтченех уйра е урамсенче юр айӗнче лараҫҫӗ. Акӑ, «Новый путь» колхозӑн плугӗ ку вӑхӑтченех уйра ларать. «Заветы Ленина» колхозри виҫҫӗмӗш бригадӑн мӗнпур плугӗсем урамра лараҫҫӗ, вӗсем юр айне пулнӑ. Ҫакӑн пек примерсене ытти колхозсенче те тӗл пулма пулать.

Ялхуҫалӑх машинисем ҫине ҫакӑн пек тирпейсӗр пӑхмалла мар. Вӗсене халех юсама тытӑнмалла, юр кӗмен сарайсене вырнаҫтарса лартмалла.

Г. ИВАНОВ.

Тымарланнӑ калчапа ҫӗрулми лартар

1942 ҫулта ҫӗрулми акӑнакан лаптӑксене аслӑлатмалла, ҫавӑн пекех ҫӗрулми тухӑҫлӑхне те ӳстермелле— ҫавнашкал задача тӑрать колхозсемпе совхозсем умӗнче. Ҫавӑнпа вӑрлӑх тата страховой фондсене ҫӗрулми ытларах уйӑрса хӑвармалла. Ҫӗрулми вӑрлӑхӗ шӑпса пӗтесрен тата ӑна салатса пӗтересрен сыхламалла.

Ҫӗрулмине хӑйне тӗллӗн тата ҫӗрулмине касса лартнисӗр пуҫне, 1942 ҫулти ҫуркунне ҫӗрулмин шӑтса тухнӑ калчисемпе те усӑ курмалла. Ҫӗрулми калчисене лартса ҫӗрулми туса илесси ҫӗнӗ ӗҫ мар, анчах пирӗн колхозсенче ҫак майпа сарлакан усӑ курни пулман-ха. Опытсем тӑвакан ҫынсем, ҫамрӑк натуралистсем, тӗр ҫӗрулминчен 100—120 тӗме ӳстерсе, 50 килограмм таран ҫӗрулми туса илнӗ примерсене илсе кӑтартма пулать. Вӗсем ҫӗрулмисен тымарланнӑ калчисене лартса усӑ курнӑ.

1941 ҫулта эпӗ хам «Берлихенген» текен сортӑн 4 ҫӗрулмине илсе килтӗм. Ҫав ҫӗрулмисене калчалантартӑм, калчасене лартсан 125 тӗме шӑтса тухрӗ. Ҫапла вара эпӗ 4 ҫӗрулмирен 84 килограмм ҫӗрулми туса илтӗм.

Ҫӗрулмине тымарлантарса калчалантарма йывӑр мар, ӑна кашни колхоз, кашни хуҫалӑхах тума пултарать.

Ҫӗрулми ир шӑтса калчаланма тытӑнсан хӑй тӗллӗнех яровизациленет. Ҫӗрулми калчи 6—10 сантиметр вӑрӑмӗш ҫитӗнсен кӑларса лартмалла. Ҫамрӑк калчасем питӗ ачаш тата патрак. Ҫавӑнпа вӗсене тирпейлӗ тытмалла, е ҫивӗч ҫӗҫӗпе касса илмелле. Каснӑ чухне калчана ҫӗрулми ҫумне 1—1,5 сантиметр вӑрӑмӗш хӑвармалла. Ҫакӑн пек тусан, ҫӗрулмин куҫӗсем сиенленмеҫҫӗ, вӗсенчен вара кайрантарах ҫӗнӗрен папаксем шӑтса тухаҫҫӗ.

Ҫӗрулми вӑрлӑхне 2—4 градус ӑшӑ тӑракан нӳхрепсемпе подвалсенче усранӑ чухне вӗсем яровизациленмеҫҫӗ. Ҫакӑн пек ҫӗрулмине 20—25 кун хушшинче яровизацилемелле. Апрель уйӑхӗн малтанхи кунӗсенче ҫӗрулмине 12—15 градус ӑшӑ тӑракан вырӑна куҫармалла. Ҫӗрулмисен куҫӗсенчен папаксем шӑтса тухсан, вӗсене ҫӳхе сийпе ытла ӑшӑ мар парнике сарса хумалла та сиелтен тӑпрапа витсе шыв сапмалла. 8—10 кун иртнӗ хыҫҫӑн ҫӗрулмин калчисем тӗмӗн чухлех ҫитӗнеҫҫӗ. Вӗсен пӗчӗк симӗс сулҫисем пулаҫҫӗ, тӗпӗнче тымарсем шӑтаҫҫӗ. Калчасем 8—10 сантиметр вӑрӑмӗш ӳссе тымарлансан, вӗсене касса илмелле.

Ҫӗрулмин тымарланнӑ калчисене уя кӑларса лартас ӗҫе ирхи сивӗсем иртсен, май уйӑхӗн вӗҫӗнче е июнь уйӑхӗн малтанхи кунӗсенче туса ирттермелле. Куҫарса лартнӑ чухне калчасене тирпейлӗ, сиенлесрен сыхланса тыткаламалла. Лартакан калчасен ретӗн хушши 50 сантиметр, кашни тӗм хушши 30 сантиметр пулмалла. Лартса пӗтернӗ хыҫҫӑн ҫийӗнчех шӑвармалла.

Ҫапла вара ҫӗрулмин тымарланнӑ калчисене лартнипе ҫӗрулми лартакан лаптӑксене чылаях аслӑлатма пултаратпӑр. Кунсӑр пуҫне ҫакӑ вӑл ҫӗрулми вӑрлӑхне перекетлеме пулӑшать. Калчасенчен лартнӑ ҫӗрулми ахаль лартнинчен 3—4 эрне маларах пулса ҫитет.

Агроном **В. МОЧАЛОВ.**

ФЗО шкулӗнче вӗренекенсен ӗҫӗсем

КУСЛАВККА. Комбинатри ФЗО шкулӗнче вӗренекен ҫамрӑксем Оборонӑн Государственнӑй Комитечӗн Председателӗ И. В. Сталин юлташ Мускав Совечӗн чаплӑ ларӑвӗнче тунӑ доклада тата Хӗрлӗ Ҫар парадӗнче тухса каланӑ сӑмаха кашни группӑрах сӳтсе яврӗҫ. Вӗренекенсем историллӗ доклада ӗҫпе ответлеме пулса конкретнӑй обязательствӑсем илчӗҫ. Производствӑра ӗҫленӗ чухне ӗҫ нормине тултарса тата ирттерсе тултарса ӗҫлеме, вӗренӳре «отлично» тата «хорошо» паллӑсенчен кая мар илме, фронта пулӑшассине вӑйлатма пулчӗҫ.

Халӗ вӗренекенсем хӑйсем илнӗ обязательствӑсене пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ. Отличник-комсомолец Н. Моргин юлташ кашни кунхи ӗҫ нормине 250—300-шер процент тултарса ӗҫлеме пуҫларӗ. Халиччен ӗҫ нормине тултарайман П. Степанов юлташ халӗ куллен 200-шер процент тултарса ӗҫлет. Ҫавӑн пекех М. Лазарев юлташ 2-шер норма, Г. Рожков, Г. Соколов юлташсем 1,5-шер норма тултарса ӗҫлеҫҫӗ.

Фронта тӗрлӗ япаласем парса пулӑшасси вӑйланчӗ. Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем илме вӗренекенсем хушшинче 2.600 тенкӗ укҫа пуҫтарнӑ. Ҫак укҫапа вӗсем 14 фуфайка, 3 ӑшӑ брюки илсе панӑ. Тата 6 фуфайка, 8 ӑшӑ брюки ҫӗлеме районри ҫӗвӗ ҫӗлекен артеле заказ панӑ.

Вӗренекенсем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума та кашни 30—50-шар тенкӗ укҫа хывнӑ. Шкул коллективӗ пурӗ 6.000 тенкӗ укҫа пухнӑ.

Шкулта ҫар ӗҫне вӗренессине лайӑх организациленӗ. Производствӑран уйӑрӑлмасӑр кашни ача 110 сехетлӗ программӑпа ҫар ӗҫне вӗренет. Занятисем расписани тӑрӑх, кун сиктерсе 2-шер сехет пулса пыраҫҫӗ. Григорьев, Терентьев, Губеров юлташсем ертсе пыракан отделенисем лайӑх, дисциплинӑна пӑсмасӑр вӗренеҫҫӗ. Терентьев юлташ ертсе пыракан отделенинчи комсомолецсем Судаков, Дмитриев, Моргин, Зорин, Максимов юлташсем отличнӑ вӗренсе, ытти боецсене пример кӑтартаҫҫӗ. Ҫар ӗҫне вӗренме кирлӗ пособисем, хатӗрсем ҫителӗклӗ.

Кунта кашни вӗренекен ПВХО значокӑн нормине панӑ, 1, 3, 5-мӗш группӑсенче вӗренекенсем ГСО значокӗн нормине те парса ҫитернӗ. Халӗ ворошиловла тӗл перекенсен значокӗн нормине пама хатӗрленеҫҫӗ.

С. МИШУТКИН.

Шкулсене вутӑсӑр лартмалла мар

ҪӖРПӲ. Харпӑрхӑй шкулӗшӗн тӑрӑшакан директорсемпе заведующийӗсем хӗллехи вӑхӑтра вутӑсӑр пурӑнма май ҫуккине ҫуллахи шӑрӑхсенче те манмаҫҫӗ. Ҫавӑнпа вӗсем вутӑ хатӗрлес ӗҫе ҫулла тытӑнаҫҫӗ. Анчах та пурте ҫакӑн пек тӑрӑшмаҫҫӗ мӗн. Кӑна эпир паянхи кун Ҫӗрпӳ районӗнчи шкулсене пӑхса тухсан аван куратпӑр. Районри уйрӑм шкулсем вутӑ ҫителӗклӗ хатӗрлесе хунӑ, ун пек шкулсенче вӗренӳ ӗҫӗ те йӗркеллӗн пырать. Ҫак хушӑрах хӑшпӗр шкулсем вутӑсӑр шӑнса лараҫҫӗ.

Шуртавӑш, Лапра Кушкӑ, Йӗкӗрвар, Чурачӑк шкулӗсенчи учительсем ҫуллахи кунсенче вутӑ хатӗрлес пирки хӑйсем ҫине тӑрса ӗҫлерӗҫ. Ҫавӑнпа та вӗсен халӗ шкулсем валли те, хӑйсен хваттерӗсене ӑшӑтса тӑма та вутӑ ҫителӗклӗ.

Паллах, шкул валли хӗл каҫма кирлӗ вутта учительсен пӗр хӑйсен вӑйӗпех хатӗрлесе хума йывӑр. Ун пек тума май та ҫук. Анчах та учительсен ҫак ӗҫе хӑйсен пуҫарса, ҫак ӗҫ тавра колхозниксене явӑҫтарни кирлӗ. Ялсовет исполкомӗпе колхоз правленине хускатни кирлӗ. Ҫапла ӗҫлерӗҫ иртнӗ ҫулла Шуртавӑшри, Лапрари тата Лапра Кушкӑри учительсем.

Йӗкӗрварпа Чурачӑк вӑтам шкулӗсенчи учительсем шкулсене кирлӗ вутта вӑрҫӑ вӑхӑтӗнче такам ҫӳлтен пырса парасса кӗтмерӗҫ. Чи малтан учительсем хӑйсем пуртӑсем, пӑчкӑсем илчӗҫ те вутӑ хатӗрлеме тухса карӗҫ. 2—3 эрне хушши вӑрманта ӗҫлесе пурӑнчӗҫ. Учительсем хӑйсем пуҫарнӑ ӗҫе вара колхозниксем те хутшӑнчӗҫ. Халӗ ӗнтӗ асӑннӑ шкулсенче вутӑ ҫителӗклӗ.

Ҫак хушӑрах хӑшпӗр шкулсенче вутӑ ҫинчен шутламан учительсем те пулнӑ. Вӗсем сивӗ кунсене ҫитсе кӗрсен тин вутӑ пирки калаҫма пуҫларӗҫ.

Районри пӗтӗм шкулсене пиншер кубометр вутӑ кирлӗ, ҫулла ӑна 2.661 кубометр ҫеҫ касса хатӗрленӗ. Паянхи куна Ҫӗрпӳри вӑтам шкул, Тавӑшкассипе Лӗпсерти вӑтам шкулсем т. ыт. те вутӑсӑр лараҫҫӗ. Вуттине леспромхозра илнӗ, ӑна та турттарма пултараймаҫҫӗ.

Шкулсен вутӑсӑр хупӑнса лармалла мар. Тивӗҫлӗ организацисемпе учрежденисем кашни шкул валлинех хӗлӗх ҫителӗклӗ таран вутӑ тупса пама тӑрӑшмалла. Ялсовет исполкомӗсен, колхоз правленийӗсен тата райсовет исполкомӗсен те ҫак ӗҫ ҫине тимлӗнрех ҫавӑрӑнса пӑхни кирлӗ.

Г. ПЕТРОВ.

Укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене илеҫҫӗ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районри финанс пайӗнче тата госстрах инспекцинче ӗҫлекенсем лотерея билечӗсене 30 ҫын пурӗ 1725 тенкӗлӗх ҫырӑнса илнӗ. Укҫине декабрь уйӑхӗнчех парса татма йышӑннӑ. Госстрах инспекцинче ӗҫлекен Афанасьев тата ытти юлташсем те лотерея билечӗсене илме уйӑхри ӗҫ укҫинчен 20-шер процент ытла уйӑрнӑ.

ИГНАТЬЕВ.

* * *

СССР Правительстви йышӑннӑ постановлени тӑрӑх СССР Финанс Халӑх Комиссариачӗ укҫа-тенкӗпе япала лотерейине туса ирттерме тытӑннине Красноармейски районри Мӑн-Шетмӗ ялсоветӗнчи «Красная Шатьма» колхоз членӗсем пысӑк хаваслӑхпа кӗтсе илчӗҫ.

Декабрӗн 13-мӗшӗнче колхозниксен пухӑвӗнче ватӑ колхозниксем Г. Осипова А. Ильин юлташсем, лотерея билечӗсене 20-шер тенкӗлӗх ҫырӑнса, укҫине те ҫавӑнтах тӳлерӗҫ. Нумай колхозниксем 50-шар, 40-шер тенкӗлӗх ҫырӑнса илчӗҫ. Пухура лотерея билечӗсене 510 тенкӗлӗх ҫырӑнса, 170 тенкӗ ҫавӑнтах тӳлесе татрӗҫ.

Д. ВАСИЛЬЕВ.

* * *

СӖНТӖР. Мӑн-Сӗнтӗр вӑтам шкулӗнче вӗренекен комсомолецсем хӑйсен пухӑвӗнче укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене сарасси ҫинчен сӳтсе яврӗҫ. Учительница Кваскова юлташ укҫа-тенкӗпе япала лотерейи ҫинчен доклад туса панӑ хыҫҫӑн комсомолецсем ҫавӑнтах лотерея билечӗсене илме 240 тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. Комсомолка Сютрукова 40 тенкӗлӗх, Андреева 20 тенкӗлӗх тата ыттисем те 20-шер, 10-шар тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. Халӗ лотерея билечӗсемшӗн укҫа пухма пуҫланӑ та ӗнтӗ.

Ф. ЯНДУШКИН.

* * *

ИШЛЕЙ. Шурча ялсоветӗнчи ӗҫҫыннисем укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене пысӑк хаваслӑхпа ҫырӑнса илчӗҫ. Учительсемпе агитаторсем колхозсенче лотерейӑран илнӗ тупӑш пӗтӗмпех фронта пулӑшма кайни ҫинчен тӗплӗн ӑнлантарса панӑ хыҫҫӑн колхозниксем пӗр кун хушшинче укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене илме 2350 тенкӗлӗх ҫырӑнса, укҫине те тӳлерӗҫ.

Агитатор-фельдшерица М. Чернова юлташ, «Самолет» колхозра ӑнлантару ӗҫне аван туса пынипе колхозниксем хушшинче лотерея билечӗсене 1360 тенкӗлӗх сарса, укҫине пӗтӗмпех пухнӑ. Колхоз председателӗ Тимофеев юлташ 100 тенкӗлӗх, бригадирсем И. Гордеевпа А. Пикусова юлташсем 50-шар тенкӗлӗх, колхоз счетоводӗ 60 тенкӗлӗх, колхозница Ф. Тимофеева 50 тенкӗлӗх тата Е. Ердукова 40 тенкӗлӗх ҫырӑнса илнӗ.

Н. СУВОРОВ.

* * *

ҪӖМӖРЛЕ. Районти ҫӑкӑр пӗҫерекен пекарньӑсенче ӗҫлекенсем укҫа-тенкӗ тата япала лотерейин билечӗсене илме 7.300 тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. Пекарня директорӗ Спиридонов юлташ 150 тенкӗлӗх илнӗ.

Районри перекет кассинче ӗҫлекенсем 610 тенкӗлӗх ҫырӑнса, 230 тенкӗ укҫа хыврӗҫ. Мӑн Улхаш ялӗнчи ӗҫҫыннисем хушшинче лотерея билечӗсемшӗн 1080 тенкӗ укҫа пухнӑ.

КУКЕҪ. Финанс Халӑх Комиссариачӗ укҫа-тенкӗпе япала лотерейине туса ирттерме йышӑнни ҫинчен пӗлсенех районри предприятисемпе учрежденисенче ӗҫлекенсен пухӑвӗсем пулса иртрӗҫ. Пухусенче ӗҫҫыннисем укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене пурте пӗр шухӑш-кӑмӑллӑ пулса илеҫҫӗ.

Районри перекет кассинче ӗҫлекенсем 7 ҫын 920 тенкӗлӗх, райгосстрах-инспекцинче ӗҫлекенсем 3 ҫын 490 тенкӗлӗх, банк отделенийӗнче ӗҫлекен 9 ҫын 1180 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ; машинно-тракторнӑй станцинче ӗҫлекен 27 ҫын 2210 тенкӗлӗх ҫырӑнса, 410 тенкине ҫийӗнчех тӳлерӗ.

Гребенщикова 150 тенкӗлӗх, Гаврилов 130 тенкӗлӗх, Михайлова Егорова 40-шер тенкӗлӗх, Филиппова 50 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ.

И. ВАСИЛЬЕВ.

* * *

КУСЛАВККА. Районри колхозниксем, рабочисемпе служащисем хушшинче укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене илесси анлӑн сарӑлса пырать. Декабрӗн 15-мӗш тӗлне районӗпе 116.900 тенкӗлӗх сарнӑ. Билетсемшӗн 15.600 тенкӗ укҫа пухнӑ.

Укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене сарас тӗлӗшпе Пӑрмас ялсоветӗнчи комсомолецсем, учительсем, агитаторсем аван ӗҫлеҫҫӗ. Лотерея билечӗсене 4.100 тенкӗлӗх сарнӑ. Кашни колхозник 30—50-шар тенкӗлӗх ҫырӑнса илнӗ.

Укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене сарас ӗҫе Кунер, Можар тата Туканаш ялсовечӗсенче те аван йӗркеленӗ. Кунер ялсоветӗнче 4.320 тенкӗлӗх, Можар—4.280 тенкӗлӗх, Туканаш—3.300 тенкӗлӗх сарнӑ. Нумай ӗҫҫыннисем билетсемшӗн укҫисене ҫавӑнтах тӳлесе татаҫҫӗ.

Ку ӗҫ районри предприятисемпе учрежденисенче те начар мар пырать. МТС-ра ӗҫлекенсем лотерея билечӗсене 2.160 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ.

Комбинатри рабочисемпе работницӑсем хушшинче укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене 45.610 тенкӗлӗх сарнӑ. Токарьсем Лушников, Шапков юлташсем 100-шер тенкӗлӗх, цех начальникӗн заместителӗ Коптев юлташ— 180 тенкӗлӗх ҫырӑнса илнӗ.

А. ПЕТРОВА.

* * *

ЙӖПРЕҪ. Районри ӗҫҫыннисем укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене ҫырӑнса илеҫҫӗ. Аптека управленинче, союзутиль конторинче, хресчен ҫуртӗнче ӗҫлекенсем лотерея билечӗсем илме ҫырӑнса, укҫине те тӳлерӗҫ. Район центрӗнчи парикмахерскинче ӗҫлекен К. Емельянова лотерея билечӗсене илме пӗр уйӑх укҫи чухлӗ ҫырӑнчӗ. Е. Годзан юлташ 200 тенкӗлӗх, К. Ямбаева юлташ 120 тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. Ачасен садӗнче ӗҫлекен А. Иванова юлташ уйӑхри ӗҫ укҫин 37 процентӗ таран ҫырӑнчӗ. Ачасен ҫуртӗнче ӗҫлекенсем 2 пин тенкӗлӗх ҫырӑнса, 685 тенкӗ укҫине ҫавӑнтах тӳлерӗҫ. Районри ҫыхӑну уйрӑмӗнче ӗҫлекенсем 1.500 тенкӗлӗх ҫырӑннӑ.

Шӑртан ялсоветне кӗрекен колхозсенчи колхозниксем укҫа-тенкӗпе япала лотерейин билечӗсене илме 2 пин тенкӗлӗх ҫырӑнчӗҫ. «Правда» колхозра 800 тенкӗлӗх сарнӑ.

С. САЛАЕВ.

Укҫа-тенкӗ пухас плана пурнӑҫа кӗртмелле

Укҫа-тенкӗ пухас плана тултарас тӗлӗшпе Ҫӗрпӳ районӗ чылай ӑнӑҫлӑ ӗҫлерӗ. Ҫулталӑк планне кунта 95 процент пурнӑҫланӑ. 1941 ҫулӑн 4-мӗш квартал планне 76 процент тултарнӑ. Пушарпуҫ, Шӗнер тата Йӗкӗрвар ялсовечӗсем укҫа-тенкӗ пухмалли ҫулталӑк планне ытлашшипех пурнӑҫларӗҫ. Ҫавӑн пекех Уйкасси, Ҫӗнӗ Сала, Рындино тата ытти ялсоветсем те укҫа-тенкӗ парӑмӗсене ҫитес кунсенчех татаҫҫӗ. Ку ялсоветсенчи руководительсем укҫа-тенкӗ пухас ӗҫ халӗ вӑрҫӑ вӑхӑтӗнче уйрӑмах пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнине лайӑх ӑнланса илнӗ. Вӗсем колхозниксемпе колхозницӑсем хушшинче массӑллӑ-ӑнлантарулла ӗҫе анлӑн туса пыраҫҫӗ.

Анчах хӑшпӗр ялсоветсенче укҫа-тенкӗ пухас плана сӳрӗккӗн пурнӑҫа кӗртсе пыраҫҫӗ. Ку тӗлӗшпе уйрӑмах Лепсер ялсовечӗ кая юлса пырать. Лепсер ялсовечӗн государство умӗнчи парӑмӗ 15.872 тенкӗ шутланса тӑрать. Вӑл шутран 5 пин тенкӗ Виҫҫӗмӗш пятилетка (тӑваттӑмӗш ҫулхи кӑларӑм) заемӗн укҫине тӳлесе татман.

Ялсовет исполкомӗн председателӗ Сергеев юлташ укҫа-тенкӗ пухас енӗпе халӑх хушшинче начар ӗҫлет. Ялсовет депутачӗсене, ялти актива ҫак ӗҫе явӑҫтармасть, налог агенчӗсен ӗҫне тӗрӗслесе тӑмасть.

Ҫӗнӗ ҫул ҫывхарса килет. 1942 ҫула кӗриччен укҫа-тенкӗ пухас плана пур ялсоветсен те тултармалла. Ҫак ӗҫе тума ялсоветсене районри организацисен пулӑшмалла.

Г. П.

—○—

Вӑрман хатӗрлевӗнче большевикла ӗҫлемелле

Районри хӑшпӗр колхозсем, вӑрман хатӗрлевӗнче ӗҫлемелли плана илсенех, уйрӑм бригадӑсем организацилесе, вӑрмана ӗҫлеме ячӗҫ. Сӑмахран, «Хӗрлӗ ҫӑлтӑр», «Хӗрлӗ Октябрь» колхозсем декабрӗн 11-мӗшӗнчен пуҫласах вӑрманта ӗҫлеҫҫӗ.

Доронин ячӗпе тӑракан колхозри колхозниксем те вӑрман хатӗрлевӗнче пысӑк хастарлӑх кӑтартаҫҫӗ. И. Константинов кулленхи нормӑна 170 процент ытла тултарать. Вӑл ноябрь уйӑхӗнче 673 тенкӗ ытла ӗҫлесе илнӗ.

Анчах паянхи куна вӑрман хатӗрлеме пур колхозсем те ӗҫ вӑйӗ ҫителӗклӗ уйӑрса яман-ха.

Вӑрман хатӗрлес ӗҫре большевикла ӗҫлеме тытӑнмалла. Тӑван ҫӗршыва фронта валли йывӑҫ мӗн чухлӗ кирлӗ, ҫавӑн чухлӗ парса тӑма тӑрӑшмалла.

И. М.

Германи командованийĕнчи кризис

Гитлер Германи çарĕн главнокомандующине Браухича вырăнтан кăларнă

СТОКГОЛЬМ, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Германин информаци бюровĕ пĕлтернĕ тăрăх, Гитлер Германи çарĕн главнокомандующине генерал-фельдмаршал фон-Браухича вырăнтан кăларса, ун вырăнне хăйне лартнă. Паллă ĕнтĕ, 1938 çултах Гитлер хăйне Германин мĕнпур хĕçпăшаллă вăйĕсен главнокомандующийĕ туса хунă. Браухича вырăнтан кăларни çинчен паян Берлинра пичетлесе кăларнă официальнăй сăлтавра çакна кăтартса панă: Гитлер хăйне хăй главнокомандующи вырăнне лартни «Хĕвелтухăç (урăхла каласан, Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă) фронтĕнчи кампание пула, вăрçă малтан тума шутланă мĕнпур чикĕрен тухса çавтери пысăкланса кайнă пирки» кирлĕ пулчĕ тата «вăрçăн оперативнăй руководствине политикăллă тата вăрçă вăхăтĕнчи экономикăллă мероприятисемпе çыхăнтарса пĕрлештерме» кирлĕ пулчĕ, — тенĕ.

Çакăнпа пĕрлех Гитлер хăйĕн çарне чĕнсе каланă. Çак чĕнсе каланинче вăл «вăрçа хăйĕн кульминациллĕ, çавăрăну пункчĕ патне ытларах та ытларах çывхарса пынине», Хĕвелтухăç (урăхла каласан, Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă) фронтĕнче Германи çарĕн «пур вăхăтсенчи чи хăрушă противникпа çапăçма тивнине», «кĕтмен çĕртенех хĕл пулса çитнине пула Германи çарĕн хальхи вăхăтран пуçласа ĕнтĕ маневрлă вăрçăран позиционнăй вăрçа куçма тивнине» тата «çавтери пысăк çухатусен хакĕпе çĕнтерсе илнисене пурне те фанатикла тата питĕ харсăррăн алăра тытса тăма, вĕсене оборона тума кирлине» кăтартса панă.

Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнчи нимĕç салтакĕсене Гитлер: эпĕ сирĕн асапăрсене пĕлетĕп, сире мĕн «асаплантарса тăнине, пăшăрхантарса пусарса тăнине» пĕлетĕп, тесе ÿкĕтлет. Вăл вĕсенчен мĕнпур вăя пухма, тÿрĕ кăмăллă пулма тата пăхăнма» чĕнет, вĕсене «Германие çăлас ятпа» тупа туса чĕнет. Çак чĕнсе каланинчех Гитлер, японецсен Лăпкă океанри ăнăçăвĕсем çинчен каласа, хăйĕн çарĕн кăмăлне çĕклентерме тăрăшать. Çавнашкалах Гитлер Германин «Киркенесран пуçласа Испани таран, çурçĕр Африки-мĕнĕпех сарăлса выртакан» фрончĕн тĕрлĕ участокĕсемпе çыхăну тытасси «йывăрланнине» асăнса, хăй «вăрçă тĕлĕшĕпе темĕнле çĕнĕ мероприятисем» тума хатĕрленни çинчен тĕксĕмĕн палăртса хăварнă.

Берлинра пичетлесе кăларнă çак официальнăй пĕлтерÿсем, çавнашкалах тата Стокгольмра шанчăклă çынсенчен илнĕ ытти сведенисем те çакна кăтартса парăççĕ: нимĕçсен юлашки виçĕ çул çурă хушшинче тунă мĕнпур вăрçăллă-агрессиллĕ кампанийĕсене ертсе пынă Браухича вырăнтан кăларни ĕнтĕ Совет Союзĕпе Германи хушшинчи фронтра нимĕçсен фашистла планĕсем арканса кайнине пĕлтерет. Хĕрлĕ Çар нимĕçсене поражени кÿнине пула Германи çарĕн командованийĕнче вăйлă кризис пуçланчĕ, нацистсен ертсе пыракан ушкăнĕнче тата генералитетра, çавнашкалах тата нацистсемпе командовани хушшинче те хаяр хирĕçÿсем пуçланчĕç. Халĕ ĕнтĕ Гитлер, хăйĕн «никам çĕнтереймен» генералĕсен авторитетне шеллемесĕрех, пĕтĕм айăпа тиемешкĕн Браухича суйласа илчĕ, çапла майпа вăл Совет Союзĕпе Германи хушшинчи вăрçă фронтĕнчи хăйĕн ĕçĕсем ăнăçсăр пулнишĕн ответ тытассине хăй çинчен сирсе яма тăрăшать.

Берлинран пĕлтернĕ тăрăх, Гитлер хăйне Германи çарĕн главнокомандующийĕ туса хунă хыççăн темĕн чухлĕ генералсене вырăнтан кăларса сирпĕтессине çеç мар, тата фронтра та, тылра та хăйпе килĕшменнисене пурне те юн ăшне путарма тытăнассине кĕтеççĕ, мĕншĕн тесен Хĕрлĕ Çар пыра-пыра çапнине пула чакса пыракан Германи çарĕ арканса пыни, унта пăлханулла шухăшсем пуçланни гитлеровецсене питех те хăратса ÿкернĕ. Нумаях та пулмасть Берлинран килнĕ çынсем çапла каласа парăççĕ: Совет Союзĕпе Германи хушшинчи фронтра нимĕçсем поражени тÿсни тылра та кунран кун ытларах та ытларах палăрса пырать, Германи пропаганди «фронт линине тÿрлетни» çинчен, «йĕркеллĕ чакни» çинчен, «позиционнăй вăрçа куçни» тата ытти питĕ пăтратса пĕлтернисенчен халăх уççăнах тăрăхлама тытăнать. Кунсăр пуçне тата нимĕçсем фронтра çынсемпе çар пурлăхĕсем тĕлĕшпе çавтери пысăк çухатусем тÿсни çинчен калакан хыпарсем тыла ытларах та ытларах пырса кĕме пуçланă.

Маннергейм шайкки Финляндире хуçаланнин çавтери начар результачĕсем

СТАМБУЛ, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Финляндире пурнăç питĕ начаррине нимĕç хаçачĕсем те пытарса тăраймаççĕ. Çапла, акă, «Фелькишер беобахтер» хаçат хăйĕн специальнăй корреспонденчĕн статьине пичетлесе кăларнă. Çав статьяра корреспондент Финляндири пурнăç çинчен çырать. Финн килхуçин ĕçĕ нимĕç килхуçин ĕçĕнчен те ытларах. Унăн тата сахалтарах çăкăрпа, çитменнине тата ыраш çăкăрĕпе çеç пурăнма тивет. Кăкай тавраш вăл курманпа пĕрех. Финн хĕрарăмĕн тата хуçалăх ĕçĕсене туса тăма тивет, мĕншĕн тесессĕн арçынсем пурте фронтра. Юр питĕ час çунипе хирти çĕрулмине кăларса ĕлкĕреймен. Çĕршывăн нумай облаçĕсенче хирти кĕрхи ĕçсене пĕртте туман.

Промышленноçра рабочисем çитменни хытăран та хытă туйăнса пырать. Çитĕннĕ арçынсене пурне те пĕр çын юлмиччен çара мобилизациленĕ. Вăрман промышленноçĕ, Финлянди хуçалăхĕнче питех те пысăк вырăн йышăнса тăраканскер, хăйĕн производство вăйĕн 40 проценчĕ чухлĕ çеç ĕçлет. Салтаксене çартан производствăна чĕнсе илме кирли ÿссе çивĕчленсех пырать. Финн халăхĕ пек йышсăр халăх пурнăç çакăн пек пулнине малалла чăтса тăма пултараймасть,—тет корреспондент юлашкинчен. Пирĕн вилсе, аманса тата пĕр хыпарсăр çухалса питĕ нумай халăх пĕтрĕ, анчах вăрçă хăçан пĕтесси пăхса та курăнмасть-ха.

Австрири вăрттăн радиостанци

Лондонран пĕлтернĕ тăрăх, Австрири вăрттăн радиостанци декабрĕн 16-мĕшĕнче мĕнпур Австри салтакĕсене, рабочисемпе хресченсене гитлерла фашизма хирĕç движени çумне пĕрлешме, çĕршыва нимĕçсенчен ирĕке кăларма чĕнсе каланă. Радио тăрăх калаçакан диктор хăйне итлекенсене Хĕвелтухăç фронтĕнчен тарса килсе вăрмансенче пытанса пурăнакан Австри салтакĕсемпе çыхăну тытма сĕннĕ. (ТАСС).

Парижри оккупациллĕ влаçсен распоряженийĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 18-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, нимĕç салтакĕсем çине тапăнасси чарăнман пирки, Парижри оккупациллĕ влаçсем çĕнĕ репрессисем çинчен распоряжени кăларнă. Нимĕç салтакĕсемпе офицерĕсем çине нумаях пулмасть тапăннисене тупайман пирки, Францири оккупациллĕ войскăсен главнокомандующийĕ оккупациленĕ зонăра пурăнакан еврейсенчен миллиард франк штраф илме приказ панă. Çĕршер антифашистсене пере-пере пăрахаççĕ. Полици, 200 ытла хваттерте ухтарса, 211 çынна арестленĕ. Тулонра, Либнра тата Монпельере те нумай çынсене хупа-хупа лартнă. Брестра вăрттăн хĕçпăшал усранăшăн 11 çынна вĕлернĕ. Анчах çапах та Франци патриочĕсен кĕрешĕвĕ лăпланмасть. Паллă сведенисем тăрăх, Францири вăрттăн обществăн членĕсем юлашки кунсем хушшинче Францин Пиреней çывăхĕнчи демаркаци линине сыхлакан 17 нимĕç салтакне вĕлернĕ. Çурçĕр Францири кăмрăк кăларакан районсенче ту-ĕç промышленноçĕнчи рабочисем, оккупаци войскисене илсе тухса кайма ыйтса, демонстраци тунă. Германи влаçĕсем демонстраци тăваканнисене персе пăрахассипе хăратнă, анчах пăшалсенчен пеме тытăнма хăяйман, мĕншĕн тесен рабочисем—кун пек тусан шахтăсене шыв тултарса лартатпăр, тенĕ.

Италин Франци умне тăратнă требованийĕ

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 18-мĕш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: илнĕ сведенисем тăрăх, Италия Францирен продовольстви, электростанцисен оборудованийĕ, тимĕр-тăмăр тата тĕрлĕ чĕртавар илмешкĕн виçесĕр тенĕ пекех пысăк кредит пама ыйтнă. Германия Францирен çав материалсене маларах сăптăрса тухнă пирки Франция Италин çак требованине пурнăçлама пултараймасть. Çав требование Дарланпа Чиано Туринра тĕл пулса калаçнă чухне сÿтсе явнă.

Япони парламенчĕн чрезвычайнăй сессийĕ хупăннă

ТОКИО, декабрĕн 18-мĕш. (ТАСС). Домей Цусин агентстви пĕлтернĕ тăрăх, паян ирхине Япони парламенчĕн чрезвычайнăй 78-мĕш сессийĕ официальнăй йĕркепе хупăннă. Парламентăн çулти палати ĕнер йышăннă юлашки законопроект вăл—халăх выступленийĕсене, пичет ĕçне, обществăсене тата пухусене тĕрĕслемелле тăвасси çинчен йышăнмалли законăн проекчĕ пулнă.

Мускав патне пыракан инçетри вырăнсенче пулнă çапăçусенче Н. местечкăна каялла илнĕ чух пирĕн боецсем тыткăна илнĕ нимĕçсен ушкăнĕ. Çак хуралса пĕтнĕ, пыйтланса кайнă, сивĕ чĕтретекен вояксене Гитлер çăмăл çĕнтерÿ пулать тесе ĕнентернĕ, ноябрьте совет столицин Хĕрлĕ площадĕнче чаплă парад туса ирттерме сăмах панă.

Л. ВЕЛИКЖАНИН фотоÿкерчĕкĕ (ТАСС фотохроники).

ХĔРЛĔ ÇАРĂН ÇĔНТЕРĔВĔСЕМ ÇИНЧЕН ЮТÇĔРШЫВСЕМ МĔН КАЛАÇÇĔ

ЛОНДОН, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Чехословакин обозревателĕ радио тăрăх туса каланă хăйĕн сăмахĕнче, нимĕçсем, Германи войскисем лайăхрах позицисем йышăнма каялла чакаççĕ, тесе пĕлтерни çинчен çапла каланă: «Нимĕçсем Калинин хулине хăйсен 30.000 салтакĕн кунçулĕн хакĕпе йышăнса илчĕç, унтан халăха хăваласа кăларса ячĕç, хулана тата хула таврашĕнчи ялсене крепость пек çирĕплетсе хĕллехи хваттерсем туса хучĕç. Халĕ ĕнтĕ вĕсем хĕллене валли лайăхрах позицисем йышăнас тесе çеç, хăйсен салтакĕсен татах темиçе пин виллине пăрахса хăварса, каялла чакса Калининран тухса кайрĕç. Тен,—тесе тăрăхларах ыйтать автор,—нимĕç салтакĕсем лайăх çирĕплетнĕ хулари ăшă хваттерсенче мар, уçă сывлăшра пурăнма ытларах кăмăл тăваççĕ? Вырăс çĕршывĕнчи чăн-чăн хĕл пуçланман пулин те, нимĕçсем халĕ те шăнса аптăраççĕ-ха. Çитменнине, шартлама хĕлĕн хăрушлăхĕпе пĕр вăхăтрах тата тиф пуçланса кайнă. Мĕнле пурăнча ирттерĕ-ши ку хĕле Германия? Çак ыйту Берхтесгаденра хăйĕн нервисене сиплекен çурри ухмаха ернĕ фюрер куçĕ умне тухса тăрать. Йĕркерен кăларнă тата улталанă Германи халăхĕ те çак ыйтăва çине-çинех парать. Çак халăха ĕнтĕ фанфарăсен сассипе башня тăррине хăпартса çитерчĕç, анчах та çав çÿллĕ çĕртен чăн-чăн пурăнăçăн шелсĕр чăчлăхĕ çине сирпĕнсе анасси темиçе хут та хăрушăрах.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Лăпкă океанри вăрçă

АМЕРИКА ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

НЬЮ-ЙОРК. декабрĕн 21-мĕш (ТАСС). Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен тинĕс министерстви кăларнă коммюникере çапла каланă: Япони самолечĕсем Уэйк утравĕ çине икĕ хут пырса сывлăшран тапăннă. Пĕрремĕш хут тапăннă чухне, декабрĕн 19-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле ,самолетсен шучĕ нумаях пулман. Иккĕмĕш хут тапăннă чухне, декабрĕн 19-мĕшĕнче, самолетсем чылаях йышлăн пулнă. Уэйк утравĕн гарнизонĕ противник тапăннине сире-сире ярать. Америкăн подводнăй лодки Инçетри Хĕвелтухăçĕнче противникăнне тата тепĕр транспортне путарнă.

Декабрĕн 21-мĕшĕнче ирхине Япони авиацийĕ Манила (Филиппинсем) районĕ çине вĕçсе пырса тапăннă. Николо аэродромĕ çине темиçе бомба пăрахнă. Унтан самолетсем Каифери тинĕс-çар бази çине вĕçсе кайнă та унта та темиçе бомба пăрахнă. Сиенсем пысăк мар. Каиферире пушар тухнă.

Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен Филиппинсем çинчи хĕçпăшаллă вăйĕсем ĕнер каçхине кăларнă коммюникере çапла каланă: Гавай районĕнчи лару-тăру паллă пулса çитмен-ха. Çакăнпа пĕрлех Гиганра (Лусон утравĕ çинче) Япони çарĕсен активлăхĕ вăйланни çинчен пĕлтерекен сведенисем пур. Япони самолечĕсем Гавай районĕ тĕлĕнче вĕçсе çÿренĕ. Анчах та вĕсен ĕçĕсем çинчен тĕплĕн калакан сведенисем çук. Виган районĕнче противникăн операцийĕсем патрульсен ĕçĕнче кăна палăраççĕ.

Эрне хушшинче пулса иртнĕ вăрçă ĕçĕсене пăхса тухса, Америкăн Филиппинсем çинчи çарĕсен командованийĕ çапла пĕлтерет: Америкăри Пĕрлешÿллĕ Штатсен хĕçпăшаллă вăйĕсем Япони десанчĕсене вăрçă пыракан пур районсенче те вăйлăрах та вăйлăрах çапа-çапа çĕмĕреççĕ. Малайăра японецсен десант чăсĕсене Америка авиацийĕ хăватлăн пыра-пыра çапать, кунта икĕ транспорт çине бомбăсем пăрахса вĕсене вăйлах сиенленĕ, кунсăр пуçне тата противникăнне виçĕ самолетне çапса антарнă. Виган районĕнче японецсен тата тепĕр самолетне çапса аркатнă тата çĕр çинче 25 самолета пĕтерсе тăкнă.

Гавай çине аннă японецсен чăсĕсем вăйлăн хирĕç тăраççĕ. Хаяр çапăçусем пыраççĕ. Филиппинсем çине Япони авиацийĕ сывлăшран 20 хутчен вăйлă тапăну тунă. Анчах та çав тапăнусем пĕри те пысăк ишĕлтерÿсемех тăвайман, жертвăсем те нумай мар.

АНГЛИ ПĔЛТЕРĔВĔСЕМ

ЛОНДОН, декабрĕн 20-мĕш. (ТАСС). Англин Сингапурти командованийĕн ĕнерхи коммюникинче Керакăн çурçĕр пайĕнчи фронтĕнче пысăк операцисем пулман тесе пĕлтернĕ. Англи войскисем Ренсбрук районĕнче Япони войскисен атакине ăнăçлăн сирсе янă.

Ĕнер ирхине Япони авиацийĕ Келантан çине вĕçсе пырса тапăннă. Лондонра илнĕ сведенисем тăрăх, Гонконг гарнизонĕ халь те Япони войскисене вăйлăн хирĕç тăрать, хула çывăхĕнчи укрепленисен линине хăйĕн аллинче тытса тăрать.

ЯПОНИ ПĔЛТЕРĔВĔ

ТОКИО, декабрĕн 20-мĕш. (ТАСС). Официальнăй сведенисем тăрăх, Японин тинĕс çинчи вăйĕсем çĕр çинчи вăйĕсемпе таччăн пĕрлешсе Англи войскисен Гонконг утравĕ çинчи оборона линийĕ çине тапăнса пыраççĕ.

Даф Купер Малайăри вăрçă ĕçĕсем çинчен

ЛОНДОН, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Англи правительстви Даф Купера министр прависем парса Сингапура янă, унта вăл Англи правительствин представителĕ пулса ĕçлемелле. Çак кунсенче Даф Купер радиопа тухса сăмах каланă. Сăмахĕнче вăл Малайăн çурçĕр-хĕвеланăç пайĕнче тăракан Англи войскисен каялла чакмалла пулни çинчен каласа панă. «Пирĕн войскăсем чакнине пула Кенаншăн та хăрушлăх тухса тăчĕ, мĕншĕн тесен ăна тытса тăма пирĕн вăй çителĕклĕ мар. Çавăнпа та унта пурăнакан халăхран нумайĕшне урăх вырăнсене куçармалла пулчĕ»,—тенĕ Даф Купер. Юлашкинчен вăл Малайăри вăрçă ĕçĕсем йывăрланса çитни çинчен каланă.

Ливири вăрçă

ЛОНДОН, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентствин Каирти корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Ливире Германи войскисем чакни нимĕне пĕлмесĕр тарасси пулса каять. Противникран пĕр утăм юлмасăр хăваласа пыракан Англи войскисем Киренăран (Киренаика столицинчен) 80 километр кăнтăр-хĕвелтухăç еннерехре çулсем пĕрлешнĕ вырăна çитнĕ. Вĕсем халĕ ĕнтĕ Дернăран тата Эль-Мекилăран хĕвеланăç еннелле чылаях инçе кайнă. Противник çавтери хăвăрт чакнă пирки, ун хыççăн моторизованнăй пехота çеç хăваласа пыма пултарать. Корреспондент çапла палăртать: Англи войскисен наступленийĕ кăçал пĕлтĕрхинчен хăвăртрах пулса пырать. Иртнĕ кампанире Дернăна вăрçăн 51-мĕш кунĕнче илнĕ пулсан, халĕ Англи войскисем Дернăна наступлени пуçласан 32-мĕш кунĕнче тытса илнĕ. Противник питĕ нумай хĕçпăшалпа боеприпассем пăраха-пăраха хăварать. Çулсем уйăрăлнă вырăнтан Англи войскисем противника икĕ çул тăрăх хăвалама пултараççĕ. Çак уйăрăлнă çулсем Барнăран инçех те мар пĕр-пĕрин çывăхнех пыраççĕ. Ку таринччен противник хăйĕн икĕ портне, сахалтан та çыран хĕрринчи паха 8 аэродромне çухатрĕ. Çывăх вăхăтсенчех фронтран тайăх çĕнĕ хыпарсем килессе кĕтеççĕ.

ИТАЛИПЕ ГЕРМАНИН ТЫТКĂНА ЛЕКНĔ САЛТАКĔСЕМ

ЛОНДОН, декабрĕн 20-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх. Александрире декабрĕн 15-мĕш тĕлне нимĕçсемпе итальянецсен тыткăна лекне салтакĕсем 8.108 çын пулнă, çав шутра: нимĕçсен 76 офицерĕ, 2926 салтакĕ, итальянецсен 287 офицерĕ, 4869 салтакĕ. Çак шута Польшăпа Инди чăçĕсем декабрĕн 16-мĕш тĕлне тыткăна илнĕ 1000 итальянец кĕмест.

Англире вырăнти оборона отрячĕсене вăйлатаççĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Англин çар министрĕ Моррисон радиопа тухса вырăнти оборона отрячĕсене организацилес ĕçе урăхлатасси çинчен каланă. Тĕнчере юлашки вăхăтра пулнă событисем Англин хăйĕн оборона вăйне çавтери сыхă тытса тăма кирлине кăтартса параççĕ, тенĕ Моррисон. Çавăнпа та Англи правительстви,—тенĕ вăл,—граждансене пурне те, вĕсене хăйсен яланхи занятийĕсенчен уйăрмасăр, обязательнăй йĕркепе вырăнти оборона отрячĕсенче тăмалла тăвас ыйтăва хускатрĕ. Вырăнти оборона отрячĕсем Англин оборонин системинче питех те пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Вĕсен речĕсене ÿстермелле. Çакă вăл Англи оборонин иккĕмĕш линийĕ пулса тăрать. Вырăнти оборона отрячĕсем—вĕсем Англи халăхĕн патриотизмĕ пуçласа янă организацисем, çав отрядсем хальхи вăхăтра добровольцсенчен çеç тăраççĕ-ха. Англи правительстви çак отрядсенче тăмалли çынсене хăшпĕр районсенче çеç, çакна тума кирлĕ вырăнсенче, мобилизаци йĕркипе пухма шухăшлать. Хĕрарăмсене вырăнти оборона отрядне, пит те кирлĕ пулсан çеç, пулăшса тăракан служба ĕçĕсене тумашкăн илмелле пулать.

Вырăнти оборона отрячĕсене организацилессине тата вĕсен управлени ĕçĕсене çар организацийĕсем евĕрлех туса пымалла. Отряд членĕсене зенитнăй артиллерипе прожектор установкисен, çавăн пекех тата тинĕс çыранĕнчи артиллеристсен службине те явăçтармалла пулать, тенĕ Моррисон.

Индире самолетсем туса кăлараççĕ

ЛОНДОН, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Авиаци промышленность министерствин парламентски секретарĕ Монтегю каланă тăрăх, Инди правительстви Индири пĕр фирмăна бомбардировщиксемпе вĕçме вĕренмелли самолетсем тума пысăк заказ панă.

Китайăн кăнтăр пайĕнчи войскисем хăйсен ĕçĕсене вăйлатаççĕ

Китайăн кăнтăр пайĕнчи войскисем юлашки вăхăтра активлăн ĕçлеме тытăнни курăнать, вĕсем Гонконга атакăлакан Япони çарĕсене тылран та, флангсенчен хăюллăн пыра-пыра тапăнаççĕ. Кантон çывăхĕнче Китай çарĕн отрячĕсем чугунçула пăсаççĕ, çапла вара поездсем йĕркеллĕ çÿрессине чараççĕ. Çапăçусем çавăн пекех Чжецзян провинцин çурçĕр пайĕнче те пыраççĕ. Китай войскисем кунта стратегиллĕ темиçе пункта тытса илнĕ.

Демократие сыхласа тăрассишĕн

НЬЮ-ЙОРК, декабрĕн 21-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин Мексикăри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Латин Америкинчи рабочисен конференцийĕн председателĕ Ломбардо Толедано пĕтĕм Латин Америкинчи профсоюз организацийĕсене тата Мексика президентне Авило Камачона — демократие сыхласа тăма 500.000 çынлă халăх армийĕ тума кирли çинчен сĕннĕ. Мексикăри рабочисен конференцийĕ тата Мексикăри хресченсен конференцийĕ çав халăх армине пулăшса тăракан организацисем вырăнче пулмалла, тенĕ Ломбардо Толедано хăйĕн сĕнĕвĕнче.

Çĕнĕ çул ячĕпе парне яраççĕ

Шупашкарти эрех заводĕнчи рабочисемпе служащисем Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе 100 пачка пирус, 3 бритва, 13 мăшăр чăлха, пĕр мăшăр тăла, пĕр алшăлли, 8 сăмса тутри, шăл тасатмалли порошокпа щеткăсем нумай , 8 енчĕк, 6 кĕленче одеколон, 2 катăк супăнь, 20 карандаш, 20 коробка спичка чиксе парне янă.

Республикăри аптека управленийĕнче ĕçлекенсем те боецсем валли парне ярса панă. Вĕсем 100 катăк супăнь, 10 чĕлĕм, 3 мăшăр çăм чăлха, 2 мăшăр алшиш тата çыру янă.

* * *

Чăвашсен Государство Издательствинче ĕçлекенсем мухтавлă Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне яма тĕрлĕ парнесем (çимелли япаласем, пирус, табак, шахматпа шашкăсем, бритвăсем, таса хут, енчĕксем т. ыт. те) пухрĕç. Çак парнесене вĕсем Калинин фронтĕнче çапăçакан боецсем патне ячĕç.

* * *

ÇĔРПУ. Хĕрлĕ Çар боецĕсем патне çĕнĕ çул ячĕпе районри колхозсем апат-çимĕçсем яма тăрăшаççĕ.

«Серп» колхоз пĕр центнер тулă çăнăхĕнчен пĕçерсе сухари, пĕр килограмм çу, 2 мăшăр çăматă тата ытти япаласем янă.

СКВОРЦОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

* * *

Шăхасанти вăтам шкулта Хĕрлĕ Çарăн паттăр боецĕсем валли çĕнĕ çул ячĕпе парнесем хатĕрлес ĕç хĕрÿллĕ пырать. Шкулта алĕç тăвакансен кружокĕ пур. Халĕ кружок боецсем валли ăшă чăлхасем, алшишсем çыхас тĕлĕшпе ĕçлет.

Кунсăр пуçне вĕренекенсем Н-ски госпитальри боецсем патне махорка, шашка-шахматсем, домино тата кĕнекесем илсе яма укçа пухаççĕ.

А. ОРЛОВ.

„Комсомол Чувашии“ бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухаççĕ

ÇĔМĔРЛЕ. (**«Чăваш Коммуни» корр.**). Хулари предприятисемпе учрежденисенче «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума укçа-тенкĕ пухас ĕç сарăлсах пырать. Декабрĕн 15-мĕш тĕлне хулари ĕçсыннисем 46 пин тенкĕ ытла пухнă. Кунсăр пуçне тата çав фонда 30.640 тенкĕлĕх заем облигацийĕсем панă.

Бронепоезд тума Чăвашторг отделенинче ĕçлекенсем 2.100 тенкĕ, аптекăра ĕçлекенсем 450 тенкĕ, НКВД коллективĕ—955 тенкĕ, «Партизан» артель—750 тенкĕ панă.

* * *

Хулари учительсем кĕске вăхăт хушшинчех 1.450 тенкĕ пухса банка хывнă. Бронепоезд тунă çĕре судпа прокуратурăра ĕçлекенсем те 519 тенкĕ пачĕç.

Юлашки вăхăтра укçа пухас ĕç колхозсенче те анлăн сарăлса кайрĕ. Турханти «Комбинат» колхоз членĕсем—1317 тенкĕ, Пояндайкинăри «Новая жизнь» колхоз членĕсем—795 тенкĕ, Кăмаша ялсоветĕнчи колхозниксем—950 тенкĕ укçа пухнă. **Х. ЛИСИН.**

* * *

КУКЕÇ. Иккасси вăтам шкулĕнчи вĕренекенсемпе учительсем «Комсомол Чувашии» бронепоезда тума 1.100 тенкĕ укçа пухса панă.

Г. ПРОКОПЬЕВ.

* * *

ТĂВАЙ. Эпир, Ивановăри вăтам шкулти учительсемпе вĕренекенсем, «Большевик» промартельри çамрăк патриотсем чĕнсе каланине пуху туса сÿтсе-яврăмăр. Пухура пурте пĕр шухăш-кăмăллă пулса бронепоезд тума укçа пухма йышăнчĕç.

Часах эпир 345 тенкĕ пухса банка хыврăмăр. Ку ĕçре уйрăмăнах II-мĕшпе V-мĕш классенче вĕренекенсем паха тĕслĕхсем кăтартрĕç. V-мĕш «А» класра—34 тенкĕ, II-мĕш класра—28 тенкĕ пухнă. Çав классенче пĕр вĕренекен те бронепоезд тунă çĕре укçа памасăр юлман. В. Абрамова, Г. Карзаков, Ю. Данилова, Ф. Мукина—пиллĕкшер тенкĕ, Р. Васильева, А. Мукина, О. Игнатьева, О. Кузьмина—виçшер тенкĕ панă.

Бронепоезд тума укçа пухасси пионерсемпе шкул ачисем хушшинче малалла та сарăлсах пырать.

В. АШМАРИН.

Интеллигентсен пухăвĕ

КАЛИНИНО. Çак кунсенче кунта интеллигентсен районри пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухăва 200 çын ытла пынă.

Пуху аслă Сталин ĕççыннисен депутачĕсен Мускав Совечĕн чаплă ларăвĕнче тунă доклада сÿтсе яврĕ. Çак ыйту тăрăх педучилище директорĕ Ф. П. Романов юлташ доклад туса пачĕ.

Прение 8 çын тухса калаçрĕç. Вĕсем пурте Сталин юлташăн кăтартăвĕсем пĕтĕм ĕçе фронт интересĕсене пăхăнтарса туса пыма хавхалантарнине палăртрĕç. Çавăн пекех тухса калаçакансем Сталин юлташ лартнă задачăсене пурнăçлас тĕлĕшпе совет интеллигенцийĕн ырми-канми ĕçлеме кирли çинчен чарăнса тăчĕç.

П. ШОРНИКОВ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн — 0—67, редактор заместителĕн — 3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, ялхуçалăхĕпе промышленность пайĕсен — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн — 2—30, дежурнăйăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналан — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 7467 Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательства и полиграфии при СНК ЧАССР. Заказ № 651, Ф 6. 58 84 п. л.